

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, június 4.

Visszavert olasz
ellentámadások.

Budapest, június 3. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

A besszarábiai harc vonalon és Wolhyniában a tüzérségi harcok nem csökkenő hevességgel folynak. Egyes helyeken orosz gyalogsági előretöréseket is vertünk vissza.

Olasz hadszíntér:

Csapatunk az olaszoknak a Monte Barco ellen irányuló erős támadását és több gyengébb előretörését utasították vissza. Hasonlóképpen megbiúsultak az ellenség ismételt támadásai, melyek a Mandrielle majoroktól keletre fekvő határszöglet ellen irányultak.

Délkeleti hadszíntér:

Csend uralkodik. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Sikeret német rohamnál
elfogott angol tábornok.

Berlin, június 3. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Tegnap délelőtt württembergi ezredek rohammal elfoglalták a Zillebeké.ői délkeletre eső hegyvidéket (Yperntől délkeletre) a mögötte levő angol állásokat, egy könnyen sebesült tábornokot, egy-egy ezredest és tízenhárom más tisztet, valamint háromszázötven sebesületlen és százhatvanöt sebesült angolt fogtunk el. A foglyok száma azért oly csekély, mert a védők különösen súlyos véres veszteségeket szenvedtek és azonkívül a megszálló csapat egyes részei elmenekültek állásukból és csak tüzérségünk érte utól. Ejjeli ellentámadásokat könnyűszerrel visszavertünk. Arrastól északra és Albert vidéken a tüzérségi harc tovább tart. A Champagneben Riponttól délre felderítő csapataink egy kis vállalkozás alkalmával több mint kétszáz foglyot szállítottak be. A Maastól nyugatra ellenséges ütegek és erődítési művek ellen hatható sikerrel harcoltunk. A Maastól keletre a franciák további vereséget szenvedtek. A reggeli órákban a Caillette erődötől délnyugatra újabb elfog-

lalt állásunk ellen intézett erős támadásokat visszavertünk. Tovább keletre a franciák a Vauxtól délnyugatra levő hegyháton tegnap hatszoros rohammal kísérelték meg az árkokba való behatolást. Minden előretörésük legsúlyosabb veszteségükkel megnyusult. Vauxtól délkeletre reánk nézve kedvező és neves harcok folynak. A Maas magaslatok keleti lejtőjén rohammal elfoglaltuk az erősen kiépített Damioup falut, ötszázhusz sebesületlen foglyot közöttük 18 tisztet fogtunk el s több géptegy-

vert zsákmányoltunk, más foglyok átszállításuk alkalmával francia néhez ütegek tüzebe kerültek. Tábortüzérségünk Vaux felett repülő kétfedelűt szedett le. Tegnap jelentésünk szerint Mörönigentől nyugatra lelőtt kétfedelű a negyedik, melyet Höndorf hadnagy lőtt le.

Keleti és Balkán hadszíntér:

Járőr harcokon kívül esemény nem volt. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mi van hátra még?

Arad, június 3.

Veszteséglistát adott ki az angol admirális a skagerraki tengeri ütközetről. A világháború legnagyobb és legtöbb fájdalmat ontó veszteséglistája ez. Nem egyes halottakat, sebesülteket és eltűnteket sorol föl, hanem az angol flotta legbüszkébb, hatalmas bordázatu hajóit, amelyeket a németek a tengerfenékre süllyesztettek. A *Queen Mary*, *Indetaticabie*, *Invincible*, a *Warrior*... és még egy sor más hajó, együttvéve, közel másfél százezer tonna, kétszáz ágyú, hatezer ember; ennyi az angolok vesztesége, amelyet eddig is beismernek. Ilyen csapást még angol góggal és elbizakodottsággal se lehet jelentéktelen epizódnak nevezni. Az angol kormány tehát a fértias megnyugvást igyekszik a kétségbeesésre erőltetni, a mely a katasztrófális vereség hírére a brit földön kitört. Nagy háborúk nagy veszteségekkel járnak, — ez a vigasztalás. De elbirhat-e Anglia még egy ily veszteséget?

Ha lehet, Anglia tájdmánál, megalázott érzéseinél csak Franciaország keserősége nagyobb. Ezt a szerencsétlen nemzetet a második nagy csalódás éri. A mialatt a re-
vanche-re szervezkedett, a maga ereje mellé két segítő társat vett. Az oroszok óriás szárazföldi hadserege és az angolok rettentő tengeri hatalma volt számításainak két pillére. Az orosz segítségért föláldozta milliárdjait, az angolok szövetsége érdekében pedig a Napoleon idejéből maradt angolgyűlöletet. Mindent odaadott és mindent föláldozott az egy célért, hogy Nemetországon a negyven esztendő előtti kudarcot megbosszulhassa. Első sorban az orosz hadseregben csalódott. Az orosz sereget vereség érte Mazuriában, a Karpa-

tokban, Galiciában, végig a lengyel birodalomban, Kurlandban, és a Kaukázusban; ez a hadsereg nem hogy Franciaországnak segíthetett volna, de maga szorult segítségre. Maradt az angol tengeri hatalom, — az a legyőzhetetlennek hitt szörny, amely néhány nap óta megtépzva, megsebezten, elalétan hever, s ki tudja, lesz-e még annyi ereje, hogy legyőzőjével új mérkőzésre álljon ki?...

Franciaországban titkos ülésre gyűlnek a szenátus és a kamara tagjai. A skagerraki ütközet részleteinek hírére Combes és Bourgeois és más francia politikusok is azok közé álltak, a kik ennek szükségét érezték. Párisban többé nem az entente közös konferenciái folynak, hanem egyedül Franciaország tanácskozik és tépetődik további cselekvésmódja fölött. Lehet még valamire várni? Franciaország katona-anyaga kimerült, az orosz hadsereg a támadásra képtelen, az angol flottát megsemmisítő vereség érte: van-e még, lehet-e még csodája a világnak, a mely a világháború mérleget az entente javára billenthetné? Elképzelhető-e valami, a mi a központi hatalmak rovasára kiegyenlíti az entente szárazföldi és tengeri legyőzetését?

Lehet-e még várni valamire? Ugyanezt mondják a semlegesek is, a békesüregzők. Ha a béketárgyalások egy hét előtt indultak volna meg, az angol flottának száznegyvenezer tonnája maradt volna épen, — ha azt csak egy fél év múlva kezdik meg, ki tudja addig még mennyi hiabavaló áldozata lesz a céltalan háboruszkodásnak. A béketárgyalások disputáiban távolról se veszíthet annyit Anglia, mint a mennyit a háborus góg, a makacs fenhejázás kedvéért egy napon oda kellett dobnia.

Es, bizonyára Wilson is belátja, hogy a skagerraki ütközetben elpusztult hajók helyére Anglia már nem rendelhet újakat Amerikában. A világháború üzlete ellanyult, véget ért; amit még adhatna, az a jóllakottak tulterhelt bendőjében már nem fér el. De nem is lehet üzleti összeköttetésre kívánatos az ilyen letört hatalom, a minőnek képében most az egykori Nagybritannia áll a világ előtt.

Szomorú és hatalmas veszteséglista az angoloké. A büszke nevek mellé, amelyek pusztulását bejelentik, odailleszthetik a brit világhatalom nimbuszát, — és talán a végnek és pusztulásnak sorsában követi mind ezeket a viagháború is, amelyet Anglia önzése bocsátott a történelem véres tengerére.

Az utolsó nagy tengeri csata.

(A csuzimai ütközet.)

Arad, június 3.

Arad, június 3.

Tizenegy év és négy nap telt el május harmincegyedikétől a nevezetes naptól, amikor a tengerek történetében addig páratlanul álló óriási flotta-csatát a japán tengeren Csuzima-sziget közelében megvívta. A csuzimai ütközetet meghaladó nagyságu tengeri harcot csak egyet ismerünk, azt az egyet is csak pár nap óta: Scheer altengernagy hajórajának összecsapását az angol flottával a Skagerrah vizén.

Amilyen nevezetes és szenzációs esemény ma a német flotta győzelme hatalmasabb ellenfele fölött, ugyanolyan véres és nagy jelentőségű győzelem volt Togo tengernagyé is Rosdjestvenskij flottája fölött 1905. májusában. Az orosz admirális flottájának szereplése egyike a leggyászosabbaknak és legborzalmasabbaknak. Ot csatahajóval, 6 cirkálóval, 30 torpedóhajóval 1904. szeptemberében indult utnak Rosdjestvenskij tengernagy Kronstadtból, hogy körülhajózza Európát, Afrikát, Ázsiát és

felmentse Port-Arturt Togo tengernagy flotta-ostroma alól. Az óriási orosz flottát mindjárt utja kezdetén kínos kudarc érte. A hadihajók gyakorlatlan, felizgatott és felszerelésében nem bizó legénysége és tisztjei az angol partok mellett Huli-nél ártatlan belesz hajókat japán torpedónaszádoknak néztek és gyilkos tűzzel árasztottak el. Nyolc hónapig tartott az orosz flotta földközi utja és ez a háromnegyed esztendő valóságga megőrölte az orosz tengerészek idegzetét. A hajókon lázadások törttek ki, borzalmas események játszódtak le, a tisztok és legények örült orgiákat és kocsapongásokat folytattak.

Május második felében ért a flotta, amelyet akkor Nebogatov tengernagy hozzácsatoló hajórajja is kiegészített, a japán vizekre. Óriási hajóraj volt ez; negyvenkilenc hadihajó felett rendelkezett az orosz admirális. A hadihajók természetesen nem érték el a mai dreadnought nagyságot. Rosdjestvenskij legnagyobb hajói azonban a Borodino, Imperator Alexander III. Orel és Knyaz Szuvarov 18730 tonnások voltak, ezenkívül a 12880 tonnás Oszlabja, a 10700 tonnás Sziszovj Velikij és Navarin és a 9800 tonnás Imperator Nikolaj I. alkották a hajóhad zömét tevő csatahajó osztályt. Hat első osztályú cirkáló (7800—8800 tonnások), öt másodosztályú és két védett cirkáló (3000 tonnások) 20 torpedóromboló és 11 egyéb hajó egészítette ki a flottát.

Togo tengernagy flottája nehéz csatahajók dolgában majdnem úgy arányított az orosz balti flottához, mint most a német hajóraj az angolokéhoz. A japánoknak mindössze négy páncélos csatahajójuk volt a 18.800 tonnás típusú Mikasa, Asaki, Sikisima és Fuji, továbbá két kisebb körülbelül 10.000 tonnás csatahajó, nyolc páncélos cirkáló, Kamimura tengernagy 16 vértezett cirkálója és Dewa, mag Urin altengernagyok 22 torpedóhajójából álló flottájaja állt harorra készen.

Május huszonegyedikén este találkozott a két flotta Csuzima sziget előtt. Togo becsalta ellenfelét a japán vizekre, a japánok a lehető legnagyobb gyorsasággal futottak ki az öbölből Csuzimától nyugatra, hogy az oroszok észöbbi keleti irányvonalát elvágják. Delután 2 órakor kezdődött az ütközet.

A japánok koncentrációs tüze a Suvorov vezérhajó ellen irányult s ez kiesett a csatasorból. Rosdjestvenskij admirális megsebesült és az orosz flotta este fél hétig parancsnok nélkül állott. Akkor Nebogatov vette át a vezényletet. Togo három hajóraját az oroszok hátába küldött. Deva, Uryu és az ifjabb Togo divíziói kapták ezt a feladatot. Célukat elérték, feltartóztatták a flottát, de az oroszok újra folytatták északi irányba utjukat és naplementéig harcoltak két oszlopban. A Szuvarov, Oszlabja, Alexander III., Borodino, Navarin és Sziszovj Veliki nagy csatahajók elvesztek. Rosdjestvenskij tengernagyot a japánok sebesülten elrogták. Az Oleg, Semosug és Amora gyors orosz cirkálók Manilla irányában elmenekültek. Másnap azonban a győnyörű tiszta időben a japánoknak sikerült a Nebogatov által összegyűjtött erőket felfedezni és megállítani. A tulerőben levő japánoknak aztán Nebogatov is megadta magát, csak az Isumrad szökött meg Szibéria felé. Enquist altengernagynak sikerült három hajóval Sanghái kikötőjébe érnie. Az Almaz cirkáló pedig Wladivosztokba menekült. A nyolc orosz csatahajóból elsüllyedt 6, zászmányul jutott 2, kilenc cirkálóból elsüllyedt 4, 3 elmenekült és lefegyvereztetett. Az oroszok összesen 35 hajót vesztettek, mert 38 hajójukból csak 3 operációképes hajójuk maradt. Embervesztésük 5000 halott volt és 6000 fogoly. A japánok vesztesége 3 kis torpedóhajó, 118 halott és 424 sebesült volt.

A csuzimai megsemmisítő vereség hatása alatt kezezte meg a magaalazott Oroszország a béketárgyalásokat.

Vörös Keresztes kitüntetések. Ferenc Salvator főnag a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül a vörös kereszt másodosztályú hadi kitüntényes díszlevelényét adományozta: Blattner Armin dr. kórházi orvosnak, (Nemet-szentmiklósi) Gerber Hugó dr. kórházi orvosnak, (Lovrin); Grün Janos dr. kórházi orvosnak, (Lovrin); Haasz Jozsef dr. kórházi orvosnak, (Perjamos); Koröck Jozsef dr. kórházi orvosnak, (Oscsanad); Kun Ferenc vör. ker. közegeti orvosnak, (Perjamos); Lederer Arthurne kórházvezetőnek, (Osóka); Molnar Dezső dr. kórházi orvosnak, (Mokrin);

Milyen egy tengeri csata?

Aage Kohl leírása.

A világ legnagyobb tengeri csatájának megtörténte alkalmából nem tartjuk érdektelennek Aage Kohl dán író leírását közölni a csuzimai ütközetéről. Nem szakzerű leírás, de nagyszerűen érezteti a hajócsata borzalmas hangulatát. Az alábbi részlet a dán írónak A mikrobák palotája című szenzációs regényéből való.

Az égből csak a hófehér pihák látszóttak, amelyben a hatalmas lövegek — embernagyságuk és kilencszáz fontosak — mint a levegőben keringő fekete botok látszóttak s mindannyiszor, amikor Gregorov kapitány egy-egy újat vett észre, borzalom járta át: si fog es találni bennünket, mit fog szétrombolni, kit fog megölni, hányat morzsolt szét az első három treffer, amely a csata kezdetén ért bennünket?

A robbanást követő kellemetlen szag mindenütt szétáradt. A tenger tajtékja észrevehetően sápadt volt.

As orosz cirkálókat nem lehet jól kivenni. A messze távolban dél felé, fölünk és a többiekől elszakadva, harcoltak, japán könnyű

hadosztályoktól körülvéve — kőbe és füstbe burkolva. A bombázás onnan hallatszott ide, mint mértőoldnyi távolságról egy óriási hozsásu sírás.

A mi megzavart pléfaszékjaink tehetetlenül imbolyogva, ordítva tamolyogtak arra: es nem volt már csata, es mézszálás volt. A kémények dörögve szúzóttak össze. A vasvitorlák hőmpölyögtek, mindenütt ordítás, üvöltés hangzott. Most sugva egy lángkráter csapott föl a III. Sándorról, mint egy óriási takya, mint egy égő erdő ontotta lángjait az ég felé.

A sugó dörgés szüntelenül hallatszott mindenütt.

A nap vörösen remegett a fákiya mögött.

A füst hullámok usztak... A lövegek zápora most Gregorov hajójára szudult. A robbanás füstjének széles harasztja villámgyorsan növekedett... Acélielemek, oszlopok s mindent megemésztő tűzben meghajoltak. Es a rajtuk levő testek lángolt, mintha maga az acél égne. A hajó libegve imbolygott a vadító alarmban... Es Gregorov ismét újra érezte a kettős érzést — torro nidegséget, buzgó izsadságot, amely testén mindenütt kiütött. Megkülönböztette az ordítást, amely embereiből tört ki, amikor ezeknek teste véres reszelő csataokka

rongyolódott szét, ha az acél karjukat es nyakukat szétrombolta, ha a vasszilánkok nasukat kíváncsian fészelték, ha beleik füstölögve a tátongó nyíláson kineztek...

Látta, hogy hajójának előlő részén egy hatalmas nyíás tátong es a nagy kapuon lángok törnek elő, sárgas-vörösek, s napban fekete-szürkével prémezve, előre hajolt, lélegzete egy pillanatra elakadt az örvénylő larmában, hallotta szívének üdöző szurását... Hallgatott es egy perccel később a két hatalmas agyut, itt a láda mellett, egymásután találtak es lörobbantak: dörögve szúgtak le legénységüket maguk alá préselve; a szétrobbant szilánkok oraitva szúgtak körülötte minden oldalon, bal ujjasa szétrombolódott, csizmája keltóhasadt, az acélzapor körülötte csapkodott, dörögve szúgtak a nára mögött álló kéményre es ekkor megváltozott, kormait véreire szorította házába es rekedre ordította magát.

A füst fölőn gomolygott a hajónak tisztizenket helyen s a füstben oroitottak es meghaltak. Az ordítások a magasba törték, ideoda tamolyogtak, ott a magasban cirkáltak, mint a villámok, majd ismét leérték, hogy fogukat vicsorítva ismét magasba törjének. A hullámok zoiden játszóttak. A le-

Callau tengernagy elmondja a skagerraki csatát.

(A német császár büszke flottájára. — Bevallják az angolok vereségüket.)

Saját tudósítónk telefontyűzése.

Budapest, június 3.

Berlin. A birodalmi gyűlésen az elnök telolvasta a császár választáviratát, amelyet a képviselőház elnökének a skagerraki győzelem alkalmával hozzá intézett üdvözlétére küldött. A császár távirata a következőképp hangzik:

Szívesen köszönöm azon szíves jókívánatokat, amelyet Ön a képviselőház nevében a skagerraki győzelem alkalmával kifejezett. Önökkel együtt büszke vagyok hatalmas flottánkra, amely merész és kemény küzdelemben helyt állt a túlnyomó ellenséggel szemben is. Vilmos R. I.

Az elnök ezután így folytatta:

— A mi német néptünk is különös örömmel és elégtelenséggel fogja üdvözölni flottánk győzelmét. Hisz egy még ma is vesztő angol államiérti volt az, aki a háború előtt igazi angol lennéjárással azt hirdette, hogy az angol flotta fölénye a német flotta felett oly hatalmas, hogy az angol flotta előbb fogja megsemmisíteni a német flottát, semmint hogy a világ egyáltalán tudomást szerezne az angol-német hadüzenetről. Az Uristen adjon a mi derék tengereseinknek és vezetőiknek még néhány ilyen győzelmet, mint a mostani volt, mert az a leggyorsabb és legbiztosabb út, a melyen elérjük azt a nagy célt, amelyet magunk elé tártunk, hogy a birodalom biztonságát garantálva, el fogadható békét köthessünk.

A Has ezután felhatalmazta az elnököt, hogy Scheer altengernagyot, a győzelmes német flotta parancsnokát is táviratilag üdvözölje.

Bécs. Burrián báró közös külügyminiszter Bethmann-Hollwegh birodalmi kancellárnak a következő táviratot intézte:

— Kérem Excellenciádat, fogadja örömteljes és őszinte üdvözlétemet; valamint oszódalom kifejezését azon pompás győzelem alkalmából, ame-

lyet a német flotta erőteljes csapásokkal vívott ki fölényben lévő angol tengeri haderő felett. Burrián báró.

A birodalmi kancellár a táviratra sürgőnyileg a következőket válaszolta:

Excellenciádnak szívből mondom köszönetet szerencse kivanataiért, a német tengerészet e legújabb dicső lette alkalmából, amely az egész német népet büszkeséggel és örömmel töltötte el. Az Isten adjon szövetséges országaink védőőrnök a szárazon és a tengeren további győzelmeket. Bethmann-Hollwegh.

Berlin. A berlini lapok rámutatnak, hogy a tengeri ütközetre a német tengerészet a legtorróbban vágyott és már huszonkét hónap óta készülődött. Callau tengernagy, a német haditengerészet parancsnoka, a hivatalos jelentések alapján vázolja a tengeri ütközet lefolyását. E szerint a német tengeri flotta, minden irányban előretört telderítő hajókkal észak felé haladt, amikor az angol flottával találkozott, mely Skócia felől jelent meg, hogy kivívja uralmát az Északi és a Keleti tengereken. Anglia szövetségesei hangsúlyozták az eddigi biokád elégtelenségét és erős nyomást intéztek Daniára, egyrészt, hogy megengedje a Belten és a Sundokon való bejárást, másrészt, hogy Daniát a szövetségesekhez való csatlakozásra bírják. Anglia ezek után megtette az első lépést flottája kiküldésével. A kezdődő harcokban a német tengeri tüzérség harci készsége és lövési biztonsága kitűnőnek bizonyult. Német torpedóflottánk első ízben támadt meg sornajókat és a támadás nagy sikerrel végződött. Feltehető, hogy nagyobb harcok foly-

tak még le a déli ut alkalmával és az angolok kihasználták számbeli fölényüket és a leggyorsabban igyekeztek a németek dél felé való visszavonulását megakadályozni és az éjszaka folyamán meglepetésszerű támadásokat tettek torpedóromboló flottillájukkal. A német torpedóvédelem kitűnően működött. Erre mutat az angol flotta nagy vesztesége.

Berlin. A német tengerészeti vezérkar jelentésének kiegészítéseképpen illetékes oldalról a Wolff-ügynökség a következőket közli: A Skagerrak mellett vívott tengeri csatában a mi részünkről Scheer altengernagy flottaparancsnok vezetése alatt résztvettek: nyílt tengeri flottánk nagy csatahajói, régebbi sorhajói, csatacirkálói, továbbá az Északi-tengeren lévő valamennyi könnyű hadihajója, torpedónaszádai és tengeraltjáró naszádfloattái. Az ellenség részéről az angol modern harci flotta legnagyobb része állott velünk szemben. A telderítő tengeri haderők parancsnoka Hipper altengernagy volt. Ez utóbbiak elsőnek kerültek ütközésbe délután 5 óra tájban az ellenséges csatacirkálókkal és könnyű cirkálókkal, ezután mind a két tengeri haderő zöme fokozatosan elegyedett a küzdelembé. A napközi ütközet, a melynek folyamán torpedónaszádainknak több ízben — egyik flottillánknak háromszor — volt alkalmuk sikeresen beavatkozni, körülbelül este 9 óráig tartott. Közben a küzdelemben veszítette el az ellenség a Warspite nagy csatahajót, a Queen Mary csatacirkálót egy páncélos cirkalót, mely valószínűleg az Achilles-osztályból való volt és több rombolónaszádot. Az éjszaka folyamán mind a két részből elkezdődtek torpedó-támadások és cirkáló-ütközések következtek, a melyekben a többi már jelzett ellenséges hajó áldozatul esett. Alaga a német vezetőhajó hat modern angol torpedórombolót pusztított el. Az eddig beérkezett jelentések, a melyeket az ütközésben résztvett német tengeri haderők küldtek, mind megegyeznek abban, hogy az ellenség a majus 12 óráig szakadatlanul tartott küzdelemben határozottan visszakodott. A Franenlob elvesztésével véglegesen számolni kell. Hisz a hajó, úgy látszik, majus 31-ről június 1-re virradó éjjel egy részleges összenekedés alkalmával süllyedt el. A nyílt tengeri torpedó-haderők közül öt naszád meg is tért vissza, de legénységüknek nagy része megmenekült. A legi telderítő szolgáltnak az időjárás nem kedvezett ugyan, de a tengerességek legújók és repülők mégis jelentékenyen hozzájárultak az ütközés mindket napján telderítésükkel és jelentéseikkel nyílt tengeri haderőnk sikeréhez.

Kopenhága. Ma délelőtt Cemberlenből ideérkezett Noesboie dan gőzös kapitánya, a tengeri ütközetről a következőket mondja el:

— Amidőn a gőzös május 31-én, délután fél négy órakor nyolcvan mérföldnyire Hansholentől nyugatra haladt, egy nagy hajórajt látott közeledni, mely keleiről nyugat felé ment. A flotta negyven hajóból állott. Nemsokára láttam, hogy a hajók egyszerre megtördölnek és egyenesen tükre alatt dél felé haladtak. Dacára a csekély távolságnak, lenetetlen volt a harc részleteit látni, miután hatalmas tusútomog a kilatást eltakarta. Ha a szél a tüstöt meg is elűzte, láttam, hogy a két egymással szemben álló flotta szuszavai szorja egymásra a lövegeket. Mindent nagy üszsz-

vego torrón és mérgezően sivatott az acél kaptapultja, lényileg meteorjait mindenfelé leszádította.

Most őrzöngő ordítás tört elő jobb felől. A tenger holtan volt a habtól, borzalmas nagy robbanás dörgött onnan táról, a pára egy pillanatra ledőlt, a fedélzet emberrel tele meg és a többi járműről látták, mint ott oldalra az Osljablga. Megfigyelték a matrásokat, akik zászával reménytelenül kapaszkodtak föl a fedélzetre, amely a magasra emelkedett és látták, hogy ocsúva, körükkel és térdükkel kapaszkodtak meg, tökkusztek, a macedok oldalra lecsasztek, majd talokolva ismét tökkapaszkodtak öröken. Házrevették, hogy a kemények és vitorlák gigási kőmében szagnak is, mindent szétmorzsolva maguk alatt, látták, mint pusztítja el a legénységet, látták ezeket meghalni, pillanatra szinte maguk is várták a halált: ott állott tükre és vérbe öltözve, mulatva a krétán, jobbra-balra gyilkolt és a tenger feneketlen tükre kinyitotta és a hajó sügva maradt alá.

Gregorov elongadta a hid kartáját, mialatt az Osljablga nézett merreven. Valami megcsakodott a hátában, válmagyorsan térdőnez,

mellehez kapott, majd jobbra ugrott, ezután meg balra a a magasban sikítva, kuszde világot, — a magasban a hidon, melynek oszlopai meghajoltak, szétmorzsolódott a sítörök a folyócsan lecsapódo lövések alatt.

Tovább futkosott szakadatlanul a habban, amely teje fölött összecsapódott. Anélkül, hogy akarta volna, kortancot járt esztelenségben. Huzag, reaskető valcert járt a háború máldiára. Míg vegre hártalan lespedség a hajónid paulójanos csapta és amint ott lezve, lélegzet nélkül libogva, szívesen egy sajjó, fájó szurással, száján és állán hólyagokból sárga-fehér árcocot ismét észrevette a vért, amely ott a mi a lelése eső fedalsten össesgyűrtkezett, azocnak a véret, akiket a két agya sultom agyon...

Tágranyit szemében, mely káprásott a tüstől, látta a vörös folyót ott a mi a végtelenségig tovább folyón. Hisz a vörös folyó libogva öntötte el a fedélzetet, majd az egész hajón végiglangolt, a tengert cinóberre festette, az egész hajóhadat a világ sajjó sávévé változtatta.

lopok törtek fel. Hét ilyen tüzoszlopot számláltak meg. A harcba folytonosan újabb hajók jöttek minden oldalról. A kapitány a harcban részt vett hajók számát hatvanra becsüli, de a németeket az angoloktól nem tudta megkülönböztetni.

Amsterdam. A nagy tengeri ütközet híre pénteken este érkezett meg Londonba. A londoni lapok nyomban rendkívüli kiadásokat adtak ki. — Az angol lapok bevalják és sajnálják a nagy veszteséget, de sehohsem mutatnak elcsüggedést. Belátják, hogy ezek a veszteségek elkerülhetetlenek voltak ebben a harcban, melyet Anglia idézett elő.

Genf. Párisból jelentik: Amidőn a tengerészeti miniszter megerősítette az angol veszteségről órák óta elterjedt híreket és amikor az elsüllyesztett angol hajók nevét a közönség megtudta, az esti lapok irázisokkal igyekeztek a német sikereket kisebbíteni. Azt írják, hogy ha az ellenfél nagyobb kárt szenvedett, ez még távolról sem jelenti a tengeri győzelmet. Hogy milyen hatással volt Párisban az angol vereség, mutatja az a körülmény, hogy Bargeois és Combes miniszterek szintén csatlakoztak azokhoz, akik a kamara és a szenátus együttes titkos ülésének összehívását szorgalmazták.

Zürich. A Züricher Post jelenti: A tengeri harc kimeneteléből a német fegyverkezési elv fölényét látják az angolokkal szemben.

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálat, érettségi szóbeli vizsgálat és előzetes beiratások a helybeli főgimnáziumban. Az aradi kir. főgimnáziumban június hó 8., 9., 10. napjain (csütörtök, péntek, szombat) fognak megtartatni az 1915-16. tanévi magánvizsgálatok a Lyceum-épület dísztermében (június 8-án írásbeli, 9., 10-én szóbeli magánvizsgálatok.) A folyó tanévi rendes érettségi vizsgálatok szóbeli része folyó hó 13-17. napjain lesz. Ugyanakkor fognak megtartatni a latin nyelvi és görög nyelvi kiegészítő érettségi vizsgálatok. A nevezett érettségi vizsgálatokat Timár Pál, budapesti VII. ker. István-ut. áll. főgimn. igazgató fejjel vezetni elnöki minőségben. A folyó tanévről szóló nyomtatott értesítők kiosztása június hó 20-én fog megtörténni a főgimnáziumi igazgatósági irodában. A távollévő tanulók értesítőit csak az átvételre kapott meghatalmazásukat igazoló megbízottak vehetik át. A jövő 1916-17. tanévre vonatkozó beiratások (tanulók felvétele) első ízben július 1-5. napjain fognak eszközöltetni a főgimn. igazgatósági irodában, az emlitett napok délelőtti óráiban, 8-12 óráig. A beiratások alkalmával bemutatandó 1., keresztlevelel, 2., utaztatási bizonyítvány, 3., utolsó iskolai bizonyítvány. Az I. osztályba beiratkozónál megkivántatik a beiratkozó tanuló személyes megjelenése is. A beiratkozások alkalmával felvett és egyéb intézeti díjak eimén összesen 17 korona tiszteendő. Másodízben szeptember hó 1-8. napjain lesznek folytatáságosan a beiratások.

Másfél milliárd korona az elpusztult angol hajók értéke.

— Tagadják az angol dreadnoughtok pusztulását. — Szemtanu a tengeri csatáról. —

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Budapest, június 3.

London. Az angol hivatalos jelentés a következő: Az admirálisok közli: Május 31-én délután a Jütland partvidék magasságában tengeri ütközet fejlődött ki. Az angol hajók, amelyek a tengeri harcban részt vettek, a következők voltak: A csatacirkáló flotta, néhány cirkáló és könnyű cirkáló, melyeket négy gyors csatahajó támogatott. E hajókban a veszteségek súlyosak. A német harci flottának a rossz látási viszonyok kedvéért, azonban kerülte a hosszabb harcot a főhaderővel. Mielőtt ezek megjelentek, az ellenség visszavonult a kikötőbe, de előbb csata hajóinktól súlyos sérüléseket szenvedtek. A Queen Mary, az Indefatigable és az Invincible csatacirkálók valamint a Defence és a Black Prince cirkálók elsüllyedtek. A Warrior, amely harckeptelenre vált, legénysége kénytelen volt elhagyni, noha megkísérelte azt előbb elvonatni. Jelentik, hogy Tipperary, Turbulent, Fortune, Sparrowhawk és Ardent torpedó rombolók elveszték. Ezen kívül hat más hajóról nem érkezett eddig jelentés. Egyetlen angol csatahajó és könnyű cirkáló sem süllyedt el. Az ellenség igen súlyos veszteséget szenvedett. Egy csatacirkálót szertromboltunk és egyet pedig megrongáltunk. Jelentik meg, hogy egy csatahajót az éjszaka folyamán elsüllyesztettek. Két könnyű cirkálónk, amelyek harckeptelenekké váltak, elsüllyedtek. A rombolók számát, melyek a harc következtében megsemmisültek, még nem lehet pontosan tudni, azonban kétségtelenül nagy volt.

Berlin, június 3. A Wolff-egyesület jelentik: Hogy legenda terjedésének eleve utját vágjuk, ismét meg kell állapítani, hogy a Skagerrak előtti csatában május 31-én a német nyitott tengeri haderők az egész modern angol hajónaddal harcban állottak. Edigig közlések pótiasámi meg kell jegyezni, hogy a hivatalos angol jelentések szerint meg az Invincible és a Warrior páncélos cirkáló is megsemmisültek. Nalunk az Elbing kis cirkálót, mely május harmincegyedikéről június elsőjére virradó éjjelen egy másik német hadihajóval összeütközött, súlyosan megrongálódván, fel kellett robbantani, mert beállítható nem volt. A hajó személyzetét torpedószázadokkal biztonságban helyezték, kivéve a parancsnokot, két tisztet és tizennyolc löny legénységet, kik lerobbantás céljából a hajó fedélzetén maradtak. Ez utóbbiakat hollandi jelentés szerint egy vontatóhajó Imuidenbe vitte és ott partra tette. A tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Basel. Az itteni lapok az angol admirálisok hivatalos jelentése alapján kiszámítják, hogy a tengeri ütközetben megsemmisített angol hajók értéke a költségvetés szerint majdnem egymilliárd shilling.

Az angol hadiflottának a háboru kitörése óta szenvedett veszteségei, beleértve a legutóbbi északi-tengeri csatában elpusztult hadihajókat is, a következők: Elsüllyedt 16 nagy csatahajó, összesen 302.000 tonna tartalommal, 12 páncélos cirkáló 146.000 tonna tartalommal, két védett cirkáló 13.000 tonna tartalommal, négy kis cirkáló 10.000 tonna tartalommal, hat segédhajó 67.000 tonna tartalommal és 18-20 egyéb kisebb hadihajó, összesen 29-30.000 tonna tartalommal, végül 11 tengeralattjáró összesen 7800 tonna tartalommal. Elsüllyedt tehát összesen 71 hadihajó, ami 574.000 tonnát jelent. Ha a béka idején ismert angol flotta egész tonnatartalmát vesszük alapul, akkor az angol flotta eddig egynegyedrészét veszítette el, annyi tonnát, amennyi a német flotta telésék és a magyar és osztrák flotta kétszeresének felel meg.

Rotterdam. Május 30-ika óta nem érkeztek angol lapok Hollandiába. Az összes hollandiai lapok, még a németellenesek is az angol presztizs megsemmisítő vereségéről írnak.

Genf. Clemenceau lapjában annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a tengeri csata kimenetele folytán az angol csapatoknak a francia harctérre való szállítása újabb késedelmet fog szenvedni.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik Hágából: A John Brown nevű halászgőzös kapitánya, aki most tért vissza Hágából, a következtetéseket mondja:

— Szerdán délelőtt körülbelül nyolc óra felé egy nagy flottát láttam, mely északra felhaladt. Azt gondoltam, hogy a német hajórajról van szó, mely Helgolandból jön. Fél öt órakor hallottam az első lövéseket. A lövések irányából azt következtettem, hogy az angolok északnyugati irányból jöttek. Nemsokára esend uralkodott. Este hét órakor azonban újabb heves harc keletkezett, amely négy óra hosszat tartott. Nem akartam menekülni, miután a semleges hajózás érdekében fontosnak tartottam, hogy az ütközet közelében maradjak, hogy később megtudjam jelölni azokat a helyeket, ahol a harcok voltak, nehogy a semleges hajók aknába ütközhesenek. Később az operációt nyugati irányban toldottak el. A harcba folytonosan érkeztek újabb és újabb angol hajók. A hullámok akkorák voltak, hogy a halászgőzös felett összecsaptak. Néhány percre a gőzös a német és az angol flotta között volt, úgy, hogy a gránátok a gőzös felett ropkodtak. Éjjel tizenegy órakor két hajót, melyeknek nemzetiségüket nem tudtam megállapítani, égvé láttam. Két órakor mindkét flotta déli irányban eltávozott, de nemsokára újabb agytűzvet hallottam, ugyízásik ismét megütközött a két flotta. Az ütközet közben az angolok folytonos erősítéseket kaptak. Mindkét a harc elején egy angol cirkáló nyugati irányban eltűnt, ugyízásik segítségért ment. A harc elején láttam azt is, hogy két angol hadihajó elsüllyedt. A mindkét oldalon részt vett hajók számát szigorúvá becslöm. Az angolok bizonyos, hogy túlsúlyban voltak.

Magyar tanítónő és szerb fogoly szerelme.

(Háborus regény. — Szerb tanítóból hadifogoly kocsis.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Pozsony, június 3.

Mondják, hogy a háboru hosszú hónapjai alatt gyakran akadnak idők, órák, pillanatok, amikor szigorúan elkülönözik egymástól a fegyveres és az ember, mondják, hogy vannak a harterén sebek, halálok, gyászok, kutak, patakok, amik mind a két féllel közelek, mondják, hogy némely ünnepek, temetések és muzsikaszók napján szívbéli rokonsággal keresgetik egymás megkérgeződött kezét oroszok, magyarok, frankok-németek, mondják, hogy Montenegró kapitulációjakor meleg ölelések estek, mondják, hogy a belga anyák hálaadó leveleket írnak „a gazdaságukban foglalatlanokodó porosz gyerekeknek”, mondják, hogy a kisseréit rokkantak a bonyolult nemzetközi helyzet dacára is jól összebarkóztak Svájcban, mondják, hogy itt is, ott is számtalan fogságba esett és sebesült megtanulta az ellenség nyelvét és azt is mondják, hogy nemcsak a kazáni hőlygek szíve városgodott ki a przemysli háborúk tekintetétől, hanem mindenütt és mindenfelé elkülönözték a szép lélekzetű meliek, a fegyverbe rákosított kurokól.

Nem nemstőköl szegény és még csak nem is egyedül való eset ez az alábbi, ami nálunk történt meg Pozsonymegye egyik apró evangélikus falujában.

A faluban B. Margit volt a tanítónő. Sokat olvasgatott 17 éves serdülő leány, aki elvégezte ugyan a képzőt, de a fiatalága miatt még nem kapta kézhez a diplomáját.

Pár héttel ezelőtt feljelentés érkezett a pozsonyi katonai parancsnoksághoz, hogy a tanítónő kábótányt okoz, mert a körorvos házához beemelt szerb foglyokkal udvaroltat magának. A katonai parancsnokság ad acta tette a névtelen följelentést és így a foglyokat ellenőrző megbízottra hárult a feladat, hogy rendet csapjon a fogoly és a tanítónő között.

A megbízott először a körorvost hallgatta meg, aki elmondotta, hogy ő egész napokon távol van hazáról, de azért tudja, hogy a szerb kocsis és tanítónő szeretik egymást.

— És a doktor ur nem találta ezt a szerelmet furosának és megengedhetetlennek? — kérdezte a megbízott.

A fehértájú doktor nyíltan és őszintén felelt:

— Nem, nem találom furosának, pedig magyar vagyok minden porcikámban és az én gyermekeim is ott vérszenek a fronton. Hát mi furosálni való van azon, ha két fiatal lélek egymáshoz simul? Mikor a tanítókisasszony bevalotta nekem a dolgot, én azonnal a házamhoz fogadtam, hogy megkimélem a mendemondától és a keblemetségtől. Most a vele egykoru leánykám tenérsége vérteli. Őt minden és mindenki ellen.

— Beszélhetnék talán a kisasszonnyal? — kérdezte a megbízott.

— Parancsojón.

A doktor kihívta a tanítókisasszonyt és egyedül hagyta a megbízottal.

A tanítókisasszony szép, hosszú, fejlett gyermek, szinte már asszony, batran, amelt fejjel várta a kérdéseket.

— Igaz, hogy a kisasszony az itt kocsiskodó Szávics nevű szerb fogolyval udvaroltat magának?

— Igaz.

— Nem gondolja meg a kisasszony, hogy ezzel olyan vétket követ el, nemcsak társadalmi helyzete, de a magyar érzés ellen is, amit sohase lehet jóvátenni többé?

— Meggondoltam.

— Akkor, hogy engedhette közelébe ezt a szerb foglyot?

— Én tanítottam magyar szóra. Magtanult. Ez a kocsis tanító, én tanítónő vagyok, semmiféle társadalmi különbség nincs közöttünk. Nem én szerettem meg a szerbeket, hanem ő szerette meg a magyart. Beesült a fajomat és itt akar maradni.

— A kisasszony úgy beszél, mintha nem tudná vagy késszakarva igyekeznék elfelejteni, hogy a mi fiaink most a vérhullajtások, vagy a keserű rabságuk napjait gyótrik... hát szabad ilyen napokban egy magyar tanítónőnek az ellenség váltaira borulni?

— Erre nem tudok felelni. Ez a szerencsétlen, agyonhajazott ember nekem sirta el panaszát. Okos volt, szomorú, szép és nem volt oka semminek. Megszerettem. Talán akkor is megszerettem volna, ha ő lett volna magyar és én az idegen. Talán, ha egy magyar sebesült lett volna itt, azt szerettem volna meg. Nekem egyszer sem jutott eszembe, hogy ez az ember nekünk ellenségünk.

— És milyen volt a kettőjük közötti viszony?

A tanítókisasszony össze se rezzent a kérdésre.

— Én értem, hogy Ön mit kérdez és csak annyit mondhatok, hogy teljesítes minden tapintatosság, mert én a kettőnk összetartozandóságát érintő minden kérdésre igennel fogok felelni.

— A megbízott nem akarta feladni a küzdelmet és megkockáztatta az utolsó is.

— Tudja a kisasszony, hogy keves perccel az én idejövetelem előtt már honlagon bélyegeste ezt a viszonyt a község és az iskolaszék és úgy rendelkezett, hogy a kisasszony azonnal távozzék nemcsak az állásából, hanem a községből is.

A tanítókisasszony még ezt is kibírta.

— Akkor elmegyek. Még nem tudom hova, de elmegyek és nem akarok, nem fogok meghalni, én boldog akarok lenni azzal, akit szeretek. Nekem semmi közöm a maguk náborujához.

A megbízott kiment és rendelkezett:

— Azonnal álljon elő a fogoly, tíz perc múlva menjen vissza a fogolyudvarba.

Amikor a szerb tanítóra előírás szerint rátették a kábót, a tanítókisasszony minden ereje megőrt:

— Megakarok halni, megakarok halni, zokogta.

A fogoly egyetlen szót se szólt, egyetlen hangot se, csak nehéz, sírás nélküli könyei ömlöttek szüntelen.

Olyan furos, megható volt ez a szóltalan bucsuzás, hogy még a megbízott is felretordult és elővette a zsebkendőjét.

— És itt egyelőre vége van a tanítókisasszony regényének. Ami ezután következik, azt még a jövő hordja méhébe. A tanítókis-

asszonyt hazavitték szüleikhez és most ott vár, vár és egészen úgy vár, ahogyan a kazáni hőlygek, akiknek hármán szintén eljegyezte magát három Kazanban őrzött przemysli magyar fogollyal.

Mérlegrazia Aradon.

(Sok a hibás mérték.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 3.

Az aradi állami mértékhitelítő intézet két hét óta igen fontos munkát végez. A kereskedelmi miniszter utasítása alapján a városban lévő összes mérlegeket megvizsgálja és a rosszakat kicseréli, vagy pedig kijavíttatni rendeli. Ilyen mérlegvizsgálatot minden két évben szoktak tartani és most a háboru alatt méginkább szükségesnek mutatkozott a mérőeszközök ellenőrzése. Hogy milyen eredménye van a razzának, arra nézve megkérdeztük az aradi mértékhitelítő hivatal főnökét, aki a következőket mondta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Aradon sok ezer darab különböző mértéket vizsgálom meg és eddig azt tapasztaltam, hogy leginkább a súlymértékek hibásak; ezeknek mintegy 15—20 százaléka esik kifogás alá; a folyadékot mérő eszközök természetesen kevésbé hiányosak, mert azok nem olyan komplikált szerkezetűek, mint a súlymértékek. A folyadék, — helyesebben az űrmértékek leginkább elrozsdásodnak és emiatt mintegy 10 százalékjuk válik hibásá. A hibás mérlegeket vagy teljesen kicseréltetem, vagy pedig kijavításra utasítom azok tulajdonosait. Az a tapasztalatom, hogy a nagykereskedők mérlegei inkább hibásak, mint a kiskereskedők, ami abban leli a magyarázatát, hogy a nagykereskedésekben erősebb a forgalom és a mérőeszközök gyorsabban romlanak. Ilyen helyeken szükséges volna minden évben felülvizsgálni a mérlegeket, azonban ez nem valószínű meg, mert a törvény csak két évenként engedi meg a mérlegek vizsgálatát. Olyan hibák ritkán fordulnak elő, amelyek alapján a kereskedő szenvedne károsodást. Meggyújtató azonban, hogy saundékos mérlegcsalást egyetlen aradi üzletben sem tudunk feltételezni, hanem csak szabálytalanságok, felületességek, vagy hanyagágok állapíthatók meg. Az is előfordult azonban, hogy a két év előtti mérlegvizsgálat alkalmával megsemmisített mérleget is találtunk. Ennek egyik súlyosabb esete egy ismert aradi kereskedőnél fordult elő. Két év előtt husz mérleg-súlyt hibás voltuk miatt megsemmisítettünk a szóban lévő aradi kereskedőnél és ezt a husz súlyt most is üzletében találtuk; tehát két évig folyton ezzel dolgoztak. Hogy még sem jelentettem fel, ennek az az oka, mert a kereskedő még a mozgósítás idején hadbavonult és egészen fiatal alkalmazottai vezették az üzletet a ezeket a kereskedelmi teendőket egyáltalán nem járatos felelőség ellenőrzé. A mérlegvizsgálat után figyelmeztetjük a feleket, hogy a hibásakat újakkal cseréljék ki, mert különben büntetést kapnak. A rendőrséget értesítjük a mérleg vizsgálatról és neki az a feladata, hogy a mérlegek kijavítását ellenőrizze. Az aradi rendőrség a piacon lelkiismeretesen végzi a mérlegek ellenőrzését, azonban az üzletekben nem igen jelenik meg.

— Aradmegyében június elsején kezdem meg a mértékek vizsgálatát és ez a munka őszig fog tartani.

Egy évi börtön a borraivalóért.

(Elítélt zsákereskedő.)

Az Aradi Közlöny tudósítoja.

Nagyvárad, június 3.

A gyorsított büvádi eljárás szerint ítélték nagyváradai törvényszéki tanács Ember Géza elnöklété alatt tegnap délelőtti kezdte meg Weisz Kálmán zsák- és kőtelkereskedő bűnyének a tárgyalását. A temesvári hadbiztonság megbízásából Grum dr. hadbiztos volt bejelentve a tárgyaláson.

Weisz Kálmánt szuronyos börtönről kísérte be a tárgyalóterembe. A vádlottal együtt vonultak be a tárgyalóterembe a tanúk. Ember Géza elnök megállapítja a vádlott személyazonosságát.

Weisz Kálmán 1916. január 16-tól van előzetes letartóztatásban, izraelita, nő, harminczét éves, kereskedő, vagyona: huszezer korona, négy polgárit végzett. A vádirat szerint a hadiszolgáltatás ellen elkövetett egyrendbeli büntetést és egyrendbeli tejbütással van vádolva.

Ezután Ember Géza felolvassa a tanúk névsorát és kérdést intéz a telekhez a tárgyalás megtartását illetőleg.

Tury Endre dr. ügyész, a vád képviselője zárt tárgyalást kér a tárgyalás egész tartamára, mivel a katonaság érdekelt erősen érinti a per anyaga és nem érdekli a nyilvánosságot.

Mihely Lajos dr. védő hozzájárul a tárgyalás megtartásához és hasonlóképen a zárt tárgyalás elrendelését kéri.

A tanács visszavonul és nemotára Ember Géza elnök kihirdeti a tanács zárt tárgyalást elrendelő végzését. A végzés kihirdetése után Ember Géza elnök felszólítja a tanukat és a hallgatóságot, hogy hagyják el a termet, mire a közönség eltávozik és megkezdődik a zárt tárgyaláson Weisz Kálmán kihallgatása.

A tárgyalás után este 8 órakor hirdette ki az ítéletet Ember Géza táblabíró, elnök. A törvényszék ezek szerint bűnynek mondta ki Weisz Kálmánt hadiszállítás körül elkövetett visszaélés büntetésében és ezért egy évi börtönrre, ezer korona pénzbüntetésre és öt évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte. A vizsgálati fogságból 6 hónapot beszámított a bíróság.

Az indoklás szerint a bíróság nem találta bűnynek Weisz Kálmánt abban, hogy szerződéses kötelezettségét szándékosan meg nem teljesítette, mert a tanúk vallomásából megállapítható volt, hogy ugyanolyan mennyiségű és minőségű árut szállított, mint ajánlatában vállalta. Csupán tehát azért mérte ki rá a büntetést, mert Menkes Lipót élelmezési főnöknek egy ízben 1000 koronát, máskor 500 koronát adott oly célból, hogy az kötelezettségét megszegje. A vádlott beismeréséből ugyanis a bíróság megállapította, hogy Weisz Kálmán már ajánlata benyújtásakor ígéretet tett az élelmezési raktár főnökének, hogy a szállítást megkapja, ezért neki ezer koronát fizet. Azt, hogy ezer koronát, majd később öt száz koronát tényleg adott, azt ő maga sem tagadja.

A bíróság súlyosbító körülményt nem talált. Enyhítő körülménynek vette Weisz Kálmán fedhetlen előzetét, részben beismerését, valamint azt, hogy tettét az új törvény életbeléptetése előtt követte el.

Az ítélet ellen mindkét fél semmisségi panaszt jelentett be.

A törvényszék az ügyész indítványára Weisz Kálmán vizsgálati fogságát tovább is lenntartotta.

Pufi és Mária.

— Színházi kis szótár. —

Arad, június 3.

Ha két színházi ember beszélgetését egy harmadik ember hallgatja, aki nem igen járatos a kulisszamenti argó titkaiban, édeskesveset fog érteni belőle. Mint ahogy a börtönek és a turtak külön nyelve van, úgy vannak külön szavai, de főként külön nevei a színházi világnak is. Az alábbiakban egy hézagpótló intézményt adunk: színházi kis szótárt, amelynek segítségével bárki leülhet a színész-társaságokhoz diskurálni. A szótárból hiányzanak a színházi nyelvben különösen otthonos jász-szavak, mert azt már minden művelt pesti család tudja, hogy „ilyen vas” és „hatalra állítottam” mit jelent. A színészek is jász-nyelven beszélnek, de vannak egészen külön színházi szavak és természetesen egymásnak adott becéző neveik is. A szótár itt következik:

A gróf: gróf Bantfy Miklós, a Nemzeti Színház és Operaház kormánybiztosa. Anszvitdarab: sikeres darab, amelyet a színház en suite minden este játszik. Anyag: a színdarab lemasolt példánya, zenekari partitúrája és egyes zenekari és énekszólómai. Az anyagot a vidéki színházgató a budapesti ügynöktől kapja.

Borosa: Boross Géza, a Modern Színház tagja.

Cinci: Kőváry Gyula, az Apolló-kabaré tagja. Csutka: Csontos Gyula, a Vigaszínház tagja.

Didi: Totó Imre, a Nemzeti Színház igazgatója, diri: direktor.

Eloff: Elenyi Nándor, a Magyar Színház szerkesztője, esik a darab: 1. A darab jól kezdődik, de felvonásonként fokozatosan rosszabb. 2. A darab pénztári bevételei gyengülnek, extempore: vice, amely nincs benne a darab eredeti szövegében, hanem a színész ötletszerűen játékközömböcsinálja.

Frigio: Hervay Frigyes.

Gomba: R. Gombaszögi Frida, a Vigaszínház tagja, gondolkodó színész: gúnyos kitéjezés a tehetségtelen színészre, aki könyveken való buvázkodás és gondolkodás alapján dolgozza ki a szerepét.

Hatvani: Hatvani Ferenc volt színész vendéglője a Király-Színház épületének Csagery-utcai frontján.

János: Heltai Jenő neve baráti körben, játék: többnyire birtokos-raggal. Például: „játékom van”, vagyis a darab és a szerep szóbanforgó helyén egy saját ötletéből való olyan dolgot csinállok, ami a darabban eredetileg nincs benne, jellem: többnyire összetételben. Jellemkalap: olyan kalap, amely a játszott alak jellemét kifejezi. Jenei: Faragó Jenő.

Kabóca: Kabaré. Kasszarapport: a napi pénztári jelentés.

Kis Gomba: Gombaszögi Ella, a Vigaszínház tagja. Kardos: Kardos Andor, a Magyar Színház tagja.

Lajos: Beöthy László, a Király Színház és Magyar Színház igazgatója. Látszani: tréfás panaszkodás a kis szerepre. Többnyire a párbeszéd ilyen formájában fordul elő: „Játszol?” — „Nem, csak látszom.” Lata: Latazár Árpád, a Király Színház tagja. Lázó: Lázár Odón, a Király Színház és Magyar

Színház helyettes igazgatója. Liget: Feld Zsigmond színháza a Városligeti Szinkör.

Mari: Bródy Miksa. Mimi: Medgyaszay Vilma, a Modern Színház tagja. Mincsi: Haraszti Hermin, a Vigaszínház tagja, másként Hermance. Miria: Jassai Mari, a Nemzeti Színház tagja. Mozdulás: a kis vidéki társulatnak egyik állomáshelyről a másikra költözése. Muki: Gábor Andor.

Nappali színész: tehetségtelen színész, aki a pályáján úgy boldogul, hogy nem este produkál valamit, hanem nappal hízéleg beloyásos embereknek és összeköttetések után szaladgál.

Orimester: az állami színházaknál így hívják a portást.

Paci: Pázmán Ferenc, a kassai társulat bonvivánja. Palóc: Szerény Zoltán, a Vigaszínház tagja. Pályázni: szerződésben lenni. Többnyire a következő formában: „Együtt pályáztam vele Makónál”, — es annyit jelent, hogy ugyanakkor működtem a Makó-társulatnál, mikor ő. Pepi: Hajdu József, a Nemzeti Színház tagja. Pipi: Magyar Lajos, a Magyar Színház tagja. Puti: Huszár Karoly, a Modern Színház tagja.

Sándor bácsi: Bródy Sándor közelebbi neve. Az is így hívja, aki öregebb nála. Satyó: Leszkay András, a Király-Színház és Magyar-Színház gazdasági főnöke. Sebő: Sebestyén Géza, a buda-temesvári társulat igazgatója. Sikítottak: a komikusok jellemzése a sikerükről. Így kell érteni: „Olyan jól játszottam, hogy a nézőtérben többen már sikítottak a nevetésről”. Stumm: az énekszóló vagy zeneaszóló, amely csak a metódus tartalmazza kíséret nélkül. Stuzzi: Poraszt Kálmán neve baráti körben.

Takarni: valakinek a színpadon genosz szándékkal úgy elebe állani, hogy a közönség ne lássa. Tapi: Tapoleai Dező, a Vigaszínház tagja. Tata: Vendrey Ferenc, a Vigaszínház tagja. (Feld Zsigmond is tata, de őt megkülönböztetésül Feld tatának hívják.) Telefonozz, ha leestik a csillár: ezt sokszor mondani a bemutató második felvonása után az a kritikus a barátjának, aki a főpróbáról már ismeri a darabot és most a szerkesztőségbe. Jelentés: telefonozz, ha a harmadik felvonás után valami olyan rendkívüli dolog történik, amiről a lapban tudomást kell venni. Tuti: tullelépti díj, ami akkor jár a színésznek, ha egy hónap alatt többször lépett fel, mint amennyi a szerződésben ki van kötve. Tutyu: Horváth Jenő, a Nemzeti Színház tagja.

Ubut: Kálmán Jenő zsenkritikus. Ugrani: kihagyni. Uti: többnyire egymáraható értelembe. A színpadon „uti” egyik jelenet, zeneszám, vagy toalet a másik, ha egyik a másik miatt nem tud érvényesülni érdeme szerint.

Vastaps: az a taps, amely még akkor is tart, mikor már a vastüggönyt is beboasztották és az ünneplő szerzőnek, vagy színésznek a vastüggönybe vágott kis ajtón kell kijönnie, meghajlania. Vici: Jakobi Viktor.

Zé: Z. Molnár László, a Magyar Színház tagja.

Betűrendben legutoljára az a felvilágosítás következnék, hogy Zsassa, az Fedák sárit jelent. De erről nem igen kell az olvasót felvilágosítani.

Toll.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy nazirosi érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden a. sz. katonának olvasson.

Cadorna veszteségei fantasztikusan nagyok.

— Ocska vasnál nem egyebek az olasz ágyuk. — A csodás offenzíva. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 3.

Az osztrák-magyar offenzíva hatalmas csapásai kijáratították az olaszokat: most már jól tudják, hogy sokkal inkább hitelt lehet adni az ellenséges vezérkari jelentéseknek, mint Cadornának. Most már Milanóban és másutt is kinyitott a nép szeme és mindenki látja, hogy az ellenség mondja meg az igazságot, nem pedig Cadorna.

Az offenzíva második következmény még súlyosabb. Az olasz és az osztrák-magyar ágyukról van szó. Az utóbbiakat az olasz katonai kritikusok, akik ismételték a hadvezetés adataira alapítják, megsemmisítő hatásuknak mondják. Lépjen ezért jogosan kérni a főhadborodott nép:

— Hát a mi ágyunk egészen beakadtak? Vajjon ezek nem egyebek ocska vasnál?

Már arról is beszéltek Milanóban, hogy Morrono hadügyminiszter sem újabb sajlárdán a nyeregben és hogy a trentinói olasz hadsereg parancsnokán, Brusati tábornokon kívül őt is bűnbakul fogják töldegni a vereségért. A tripotisi háború után nem egy tiszt mondotta, hogy az olasz arzenálisokban nem a legjobbak az állapotok, mert az olasz ágyukkal nem járhatnak sokra.

Na, most az osztrák-magyar offenzíva erről bizonyosságot is tett. Ezek az állapotok onnan datálódnak, hogy Olaszország néhány évvel ezelőtt nem akarta többé Kruppot pénzzel tömni, hanem hazai hadi ipart kívánt támogatni. Az új olasz ágyukról azután, mint a világ hetedik csodájáról beszéltek. Most, hogy az első próbára került a sor, kiderült, hogy a hozzájuk fűzött reménysek minden egyes lövéssel egyre inkább szertefoszlottak. Legtöbb is ezt állítják a milánói és a Luganó-tó mellett tartózkodó olasz szakértők.

Az olasz hadsereg bizottságokat küld most ki, hogy kikutassa a különböző municiógyárakban a visszaéléseket, amelyekről már az osztrák-magyar offenzíva előtt is sokat panaszkodtak. Milanóban egészen nyíltan beszélnek, hogy olyan várak, mint Verona, Mantua és Brescia, hogy csak a fontosabbakat említjük, nem érnek maréknyi puskaport sem, mert főtüzérségüket az utóbbi években nagyon elhanyagolták. Az olasz siendriánság nem marad mögötte az oroszénak. Az ágyuk csak olyanok, mint a várak.

Nagyon rosszak az állapotok máskülönben is a hadseregben. A frontra egészen képzetlen katonákat küldöttek. A harctérről visszaérkező sebesültek igen kritikusnak mondják a helyzetet. Cadorna veszteségei fantasztikusan nagyok. A sebesültekkel tele vonatok tucat számban várják elindításukat a hadi zónáról. Az ott uralkodó kaosz a menekültek állítása szerint kimondhatatlan nagy. A szükséges munició utánpótlás előre nem látott közlekedési akadályok miatt minden úton és vaspályán megakadt. A földművesektől elveszik utolsó lovakat és kocsiikat is, bár nagy szükségük van rá a mező munkához. A felsőolaszországi éhségen megszünt minden mező munka és éppen ezért nagy az aggodalom az aratás miatt. A parasztoktól erőszakkal és erőszakkal veszik el lovakat, amelyekre a harctér terepnevezése miatt van szükségük az olasz csapatoknak. Jököbessék az összes magánautókat és teher-

autókat is. A háború következtében Milanóban napról-napra egyre inkább szenved a keresztelés és a közlekedés.

A menekültek előbeszélése szerint teljesen vigasztalan a helyzet Udine, Verona, Velence és Vicenza vidékén. E városokban és környékükön a gazdasági élet egészen megbénult. A vasutak nem szállítanak sem fűt, sem polgári személyeket. A pályaudvarokon minden összeröplödik: élelmiszer, ipari áruk és azok menekülő. Az az egy bizonyos és ezt mindenki jól tudja, hogy Cadorna hadsereje meggyőződött és hogy az utánpótlás elégtelen.

Bern. Cherfiels tábornok írja az Echo-ban: Újra látnunk kell a velencei határon a háborús mozdulatokat? Az osztrák-magyar vezérkar olyan hevesen vezet csodás offenzíváját, hogy szinte elképrázlat vele... (Itt a cenzura hosszú részt törölt a cikkből.) Az olaszoknak elég katonájuk van, a Valonába vezényelt hadtesten kívül körülbelül másfél millió emberük áll szemben az osztrák-magyar csapatokkal, amelyek negyedmillió katonájával többre aligha rugnak. Ez nagyon komoly megpróbáltatása volna az olaszoknak, de azért nem kell csüggedniük. Ha most szenvednek is majd sokat, végső eredményben nagy szolgálatot tesznek a közös ügynek, mert főtüzérségüket Galliat és Szalonikt (1), valamint a nyugati harcteret is azzal, hogy sok osztrák-magyar katonát tartanak leköltve.

Bern. A „Popolo d'Italia” nagy dühvel támad azokra, akik a déltiroli események miatt meg vannak rémulve és kijelenti, hogy valahányszor ki kellene verni a fogát. Majd a kormány és a vezérkar ellen fordul és ezeket mondja:

— Ha azt a meggyőződést szerzed, hogy tehetetlen emberek, úgy semmi tekintettel sem leszünk irántuk és egyszerűen testükbe dobjuk a kőt. Ezt az eljárást azonban teljesen birtossággal nem ejtjük meg. Hígyelőre nyugalmat és erőt van a szűkségünk. Olaszország csak most kezd igazán érezni a háborút.

SPORT.

— Törökvs — ATE. Évek óta nem volt Aradon török első osztályú labdarúgó csapat, mely a játék igazi szépségeit és izgalmait a legteljesebb mértékben bemutatta volna Arad sportközönségének. A ma délután az ATE ellen szereplő Törökvs, mely a hadikupa mérkőzések során lényegesen állotta meg a helyét, felküzdvé magát a második helyre, lesz hivatalosan minden mulasztásokat pótolni, és mert olyan kitűnő összeállításban fog játszani az ATE szintén legjobb csapata ellen, nem maradhat el az érdekes siker. A mérkőzés ma délután 5 órakor lesz megírva az ATE óvártéri sporttelepen, melyet a vezetőség teljesen rendbe hozott, a közönség kényelme biztosítva van. Jégyek elővételben Bócs H. Hegedűs Gyula és Mardt Emil üzletében kaphatók. Helyárak: Szávozott ülésely 150 korona. Páros: 5 korona. Ülőhely 120 korona. Alóhely 80 filler, márospari autó és katonajegy 50 fill., díjkijegy 20 fill.

Román álmódosítás területátengedésről.

(A Dreptatea szenzációja.)

Arad, június 3.

A legnagyobb komolysággal tárlja fel az orosz zsoldban álló Dreptatea című bukaresti lap május 29-iki számában a következő hírt olvasóinak:

— Tegnap esti külön kiadásunkban már jeleztük, hogy Románia külpolitikai viszonya végleg rendeződött a német-román szerződés aláírása által, amely végleges semlegességünket alapítja meg. A román szerződés huszvetkor jött létre és a következő megállapodásokat tartalmazza:

— Végleges semlegességünkért kárpótlásul Németország garanciája mellett megkapjuk a Bánát másfél vármegyéjét, azonban Temesvár nélkül, továbbá Brassót és környékét és Bukovinat Csernoviccel együtt. Ezen kívül Magyarország kötelezi magát, hogy az erdélyi románoknak iskolai és egyházi tekintetben teljes szabadságot ad. Olyan körülményekben, ahol a románság túlsúlyban van, csak román iskolákat állítanak fel.

Területi gyarapodásunk mintegy tíz vármegye területét teszi ki.

Hogy a nekünk ígért terület birtokát biztosítsuk, Németország felszólított bennünket az említett területek megszállására. A megszállás időpontja már meg van határozva s rövidesen meg fogjuk látni, hogy a kormány eleget tesz-e a német felszólításnak. Ha elmarad a megszállás, akkor Bratiana ezt csak a négyesszövetségtől való féltében teszi, mert az entente ezt a lépést ellene irányuló, nyíltan ellenséges cselekedetnek minősítheti.

Németország megengedte továbbá Romániának, hogy Beszarábiát is megszállja, amennyiben Oroszországot július 1-e előtt megtámadja. Ezt az ajánlatot azonban — úgy látszik — elutasította Bratiana, mert az a véleménye, hogy Románia akkor jár legjobban ha mindvégig semleges marad.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy a Dreptatea tudósítását megengedhetjük, sőt még néhány fontos ponttal ki is egészíthetjük. A magyar királyság nem tűz, hanem huszonhárom vármegye átadására kötelezte magát. Tisza István gróf kijelentette, hogy még így is egész jól ki fog jönni a maradék negyven vármegyével. Magyarország felajánlotta még azt is, hogy Budapestből exterritoriális területet csinál a közvetlenül a román királyság alá helyezi. Bratiana előbb eselt sejtett a dolog mögött, de végre Tisza István és Bethmann-Hollweg hosszas rábeszélésére elfogadta ezt az ajánlatot is.

A Dreptatea nem tudja, de mi elérülhetjük neki, hogy koztunk és Németország közt nem is voltak se simán a tárgyalások. Különösképp Tisza és Bratiana előbb egyáltalán nem akartak belemerülni abba, hogy magyar területekről lemondjanak. Bethmann-Hollweg azonban erre kijelentette, hogy akkor Németország minden áron nékét köt összes ellenteleivel a Auszria-Magyarországot legyverrel fogja arra kényszeríteni, hogy Románia igényeit kielégítse. Erre megijedtek a magyar államférfiak s belemerültek a dologba, sőt Tisza, hogy teljesen kiegyeztette Bethmann-Hollweget, az eredetileg követelt tíz megye helyett huszonhárom ajánlott fel a radasul csatlagnak Budapestet.

LEGUJABB.

— Reggel 3 órakor érkezett telefonteleponjelentés. —

Néhány hónap választ csak el a békétől.

(Gerard berlini amerikai nagykövet nyilatkozata.)

Berlin. Gerard berlini amerikai nagykövet újból nyilatkozott a békéről. Kijelentette, hogy a békekülföldi álláspontot a legkedvezőbbeknek tartja és meg van győződve arról, hogy csak néhány hónap választ el a békétől. Meg van győződve arról is, hogy a legközelebbi hetek nagy katonai eseményeket hoznak, ami által a hadviselő államoknál a békehajlandóság nőni fog.

Genf. Asiago és Arsiero elesett szerdan este tudta meg az olasz közönség. A francia katonai kritikusok nyíltan elismerik, hogy a magyarok és osztrákok nagy katonai

isikert érték el és nem tudják eltitkolni azt a felelmet, hogy a vicenzai siklás most már nyitva áll az előrenyomulók előtt.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik Csernovicból: A besszarabiai fronton az oroszok nehéz ágyukat hoztak, melyekkel a magyar-osztrák front hátsó részét lövöldözni kísérelték meg. Az orosz tömeg lövöldözésnek eredménye jelentéktelen. Amikor az idő kiderült, az oroszok erős felderítő működést kezdtek meg. Az orosz repülők behatoltak a bukovinai határig, de agyunk elűzték őket. Egy orosz repülő Kocmen városig jutott el, két bombát dobott le, melyek azonban kárt nem okoztak. Ejjel kisebb csatározások voltak leiderítő járőrök között.

Új milliommok.

(Háborús vagyonok betektetése papirokba.)

Új tudósítók telefonjelentése.

Budapest, június 3.

A börzén, annak ellenére, hogy egész más a képe, mint a békében, mégis a régi emberek sürögnek-forgognak és a régi izgalom terpeszkedik szájukra. Aki ezt a rövid mástólórát, amelynek keretei közé szűzörödött össze a hajdan nagyszabású és hosszulejratú tőzsdéi forgalom, szép esendesen végigszemléli, bámulva látja, hogy a háború nem hagyott nyomot sem a kedélyeken, sem az üzleteken. A nagybankok diszponensei, akik március idusáig hivatalos szobájukból telefonton adták a diszpozíciókat, méltóságosan ülnek a helyükön, mintha semmi köcsük sem volna az egészhez. Valójában persze most is ők a helyzet urai és az a tizenhat „nagyügynök”, aki az értékpapírok vétele és eladása fölött uralkodik, tulajdonképpen csak exponense a nagybankoknak, amelyek ők és holtak felelősek.

(Betörések.)

Igen érdekes, hogy olyan ügynökök, akik azelőtt alig jutottak szóhoz, most nagy értékeket vesznek fel és vezető szerepet visznak a börze életében, viszont igen tekintélyes és régi ügynökök hátrébe szorultak. Ez az átalakulás vele jár a háborúval, mert a klientéla egészen megváltozott. Újabb és újabb milliommok jelentkeztek, akik egyre-másra és minden logika nélkül adják a megbízásokat, csak hogy hirtelen szerzett milliókat kamatosztani tudják. Ez az oka annak, hogy olyan papírok is, amelyekben egyelőre nem mutatkoznak kereslet, az érdeklődés homlokterébe kerültek és milliók tételeket vásároltak belőlük. Ezek az új milliommok felfordították a régi szabályokat és azok is, akik őket képviselik, egészen új elvek szerint járnak el. Soha a tőzsdén ilyen „betörések” nem voltak, mint most, mert tulajdonképpen minden bankpapír és ipari papír olyan létezőt némi koronának és vesznek, mintha az intő csoport direkt a részvénylőbbéget az őrök megmozgatták. Természetesen, hogy a

regi börze-emberek egy kicsit lenézik ezt a parvanú tolatkodást, amelyvel boldog-boldogtalan a tőzsdén akár vagyont keresni és közgazdasági kapacitás lenni. Ez a lenézés azonban nem sokat használ, mert mégis az új milliommok a frissebbek és erélyesebbek.

(Új vagyonok.)

Egyelőre még halvány képet sem lehet alkotni arról, hogy kik azok, akiknek a kezébe összetolylik a bank- és ipari papírok rengetege, csak annyi bizonyos, hogy felfordult világ lesz a háború után. Nap-nap mellett új vagyonok keletkeznek a szegény, pár koronát kereső tőzsdéügynökök egész tudományukat, tippjeiket, ötleteiket és összeköttetésüket a meggazdagodott liferánsok javára kamatosztatják, akik még ma sem tudják, hogy mi az a börze. Jobb is, ha nem tudják, mert ha tudnák, hogy milyen felemás az a nagy hausse, amely itt dühöng és hogy milyen liktív értékek halmozódnak fel, akkor mégsem vásároltatnának nyakra-főre mindent, ami az eszükbe jut. Az a szerencse, hogy bankjaink és iparvállalataink javarésze lényegesen jó és szolid. A tőzsdéi beszégetésekben a vezető tonál is az, hogy ki mit kereshetett a háború és kinek mitől mennyije van? Persze, fantasztikus összegek kerülnek forgalomba és a balmaznyvárosi Stern s a kikicsírtai Mandel a tőzsdéi ügynökök szemében valóságos nagyhatalom, hogyha egy-egy kölcsönre megbízást kapnak tőlük. Az igazi Sternnek és igazi Mandelnek természetesen sokkal óvatosabbak és tegnaptól mára nőtt vagyonukat oly ügyesen fektetik be jó papírokba, hogy arról még azok sem tudnak, akik az üzleteket lebonyolítják.

(Nagy halak és kis halak.)

Egy ur van a börzén, akinek az új milliommok és az a nagy lármája és vételkedv egyáltalán nem tetszik és aki ezt nem is titkolja. Ez az ur a Giro igazgatója, Prager Gyula, aki mostanában minden nap megjelenik a nagyteremben és komoran nézi a nagy tolatkodást.

— Prager mindennap itt van: itt valami reform keszül — mondják az ügynökök.

Nem tudni, mi igaz ebből a szót gyűlöből, annyit bizonyos, hogy a tőzsde a maga

arany szabadságával nem tudott élni és rátérne egy kis lecke, úgy mint a bécsi testvérintézményre. Prager volt mindig a mumusa a börze autonómiájának, lassankint azonban az autonómia legelkessebb hívei is belátták, hogy tulajdonképpen Pragernek volt igaza és nem lehet szó nélkül túrni azt a tohuvaohut, ami a börzén végbemeget. A jegybank százéves lehetett, anélkül, hogy meg kellett volna szabályozni. A börzére azonban kéthetenként rátérne egy kis reform, mert hiába, nem arról való, hogy az egyéni szabadság benne teljes érvényre jusson. Igaz, hogy a nagybankok is részt vesznek a nagy üzleti hajlásban és igyekeznek azokat a hajlásai és iparvállalatokat magukhoz ragadni, amelyeknek a részvényei nincsenek fix kezében. A nagybankoknak azonban ez régi jó szokásuk és senki sem veheti rossz néven, ha így járnak el most is, mint békében. A self made manek nagy felvonulása azonban ép úgy fáj a nagybankoknak, mint a kisembereké és amikor a korai déli verőfényben kivonulnak a rövid lélegzetű üzlet területéről, nem tudják, hogy ma nap itt találkoznak-e és úgy találkoznak, a hogy előző nap elmentek?

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Son Harry cellomilvész Aradon. Son Harry, a m. kir. Operaház első hangverseny mestere az operai művészársaságnak pünkösdi hétfőjén a kulturpalota nagytermében tartandó estélyén először jelenik meg az aradi közönség előtt. A hírneves művész ez alkalommal Popper „Magyar Rapszódiaját” és „Tarantelláját” és Rubinstein „Melodie” című kompozícióját adja elő. A gazdag műsor többi része Serák Márta, Sámson Mária és Kálmán Oszkár operaházi művészek interpretálásában a klasszikus és modern dalműirodalom remekeit öleli fel Leonsavallo, Puccini, Gounod, Verdi, Mayerbeer, Mozart, Schumann, Löwe és Strausz műveiből vett részletekkel. Az összes számokat zongorán Fleischer Antal operaházi karmester kíséri. Jegyek 6—1 kor. Árban Bloch papírkereskedésében kaphatók. 2826

* A mortium. Szenszációs pszichológiai drámát mutat be hétfőn és kedden az Apolló-színház. A mortium a címe a nagy, művészi eseményszámba menő filmnek s ebben a címben benne van az a mélyreható gondolat, amelyre föl van építve a megkapó drámai esemény. E drámán kívül egy több felvonásos vigjáték is bemutatásra kerül az Apolló-színház hétfői és keddi új műsorán.

* B. Szalay Aranka — Békefi Pál-féle zeneintézetben (Szabadság-tér 7. II. em.) a II-ik évszázad növendék vizsgái hangverseny ma lesz megtartva az intézet nagytermében. Kezdeté d. u. 5 órakor, Belépt-díj nincs. Műsor ára 60 fillér.

* Pompei utolsó napjai vasárnap kerül bemutatásra az Erzsébet mozgószínházban. Soha oly nagy szenzációt keltő ihellolozást nem produkált még egy gyár sem, mint a híres tünnyar, mely ezen felvétel készítése. Szenszációs esztajelenetek, ezekre menő szereplők működnek közre, hogy ezen műgert a legnagyobb sikerre vezessék. Bopiltatást nyerrünk s látjuk a különbséget a most és jelen modern háború között. Legközelebb pünkösdi mindkét napján a Rezervista keddi órási háborús műgert a jelen háborúból. 171

* A hazai jegyese — az Apollóban. (A vasárnapi műsor.) Az emlékezőes Nordisk-uramának volt csak olyan hatalmas sikere, mint ennek a nagykonceptioja filmnek. A minden részletében lemmosodva érdekesítő esemény a metapetóssok sorát viszi a nézőközönség elé, amely szinte visszatört lélegzettel teszi a fejleményeket. Az ismert novű szereplők komoly művészi játékkal emelik a dráma értéket, aminek a pazar rendezés is hozzájárul. A hazai jegyese még vasárnap megy.

Aradi kabaré.

Ruhaneiküli nap.

*

Az uristen csak egy napot teremtett,
Az ember, lám, jobban érti a rendet;
A magas kormány annyi napot alkot,
Mint jó építész modern házon sarkot.
Minden évben könyör nélkül megtartják
A gyermekvédő-liga kedves napját,
Es napot tart a tűzoltó, a mentő,
A cserkész, a boy — é es elrettentő!

A háború meg teljes pergő tüzzel
A régihez új napokat fűz fel;
Nem elég, hogy minden nap leve bajjal,
Van olyan nap, melyen nem élünk vajjal,
Az egyiken a hus tilalmas étel,
Tilalmatlan nap: ez ritka kivétel —
Es egy órai sárórával zárta
Minden napunk sötéten „éjszakátlan”.

Idestova kapunk egy új napot tán,
Mert hogy a bőr, a vászon, posztó togylán; —
Már kőik is, mienknei bősebb elmék,
Hogy' maximálják ruhánk terjedelmét;
Sok drága holmit illendően kimélve
(Szükség lehet rá majd a ridég téibe')
A hét egy napján testünket ne nyomja
Több ruha, mint hord mezők lilomja.

Éz less a nap, es less a pompás látvány:
A korzón csupa léva, csupa Adam,
Az untauglicnok, mind megannyi tölgyek,
S természetből avajtott csereka nölgysz, —
Less, akinek így érvényesül hája,
Less, akinek monokli a ruhája, —
Ngy szo, mint azaz: öszintén javasolom
Kunatlan napot rendeljen a kormány!

Kendre.

Kedvezőek

a békekilátások.

(Nincs győző es nincs győztes.)

szólal unostonok telefonjeleintése.

Budapest, június 3.

Zürich. A Neue Züricher Zeitung hágal levelezőjének jelentése szerint a nemetalföldi diplomáciai körökben a békekilátásokat határozottan kedvezően ítélik meg es Wilson elnök fellépését nagyon komolyan veszik.

Hága. A németalföldi háborúellenes szövetség tanács közi, hogy Beaufort volt külügyminiszter, aki legutóbb a békekonzferencián elnökölt, arra a kérdésre nézve, vajjon tekintettel német es angol felelős államférfiak legutóbbi nyilatkozataira, remélhető-e a hadviselő köztől közlekedés, a következőket fejtekte ki:

— Hogy a béke megkötéséért, vagy adva kell lenniök, azon feltételeknek, amelyekre nézve a hadviselő meggyeznek, vagy olyanoknak kell lenniök, amelyeket egyik hadviselő fél csak kényesenit a másakra. Ennyire azonban nem jutott a dolog. Az a béke, amely a győzelesterősnél nem volna egyő, nem volna kívánatos, mert ha est a háborút újból fegyves béke követné a népek elégedetlensége es a kormányok irigységese, est rövidesen ismét megtörténne. Ha most megzárják a béke, annak maradandónak kell lennie, mindezekelől pedig megfelelően szerveznék a döntő bíróság kérdését es egyúttal természetesen le kell szüntetni a hadseregeket, flottákat es azokkal járó kiséásokat, mert ha a kormányok maguk erre a meggyeződésre jutnak, hogy egyik félnek sem sikerül

a másikat legyőznie, akkor megtalálták a békéhez vezető utat. A kormányoknak azonban egyidőben kell erre a tudatra jönniök, mert ha csak egyik fél látná ezt be, úgy ez a másinnál még fokozná az elhatározottságot tovább is mindvégig kiartani. Épp ezért van közvetítőre szükség. A pápát tartja a legalkalmasabb személyiségnek az ilyen közvetítő szerep vállalására. A megoldás csakis abban a szellemben történhetik; maradandó béke, vagy semilyen béke.

Közgyűlés elé kerül
a telekértékelő kérdése.

(A tanács elkeszített a telekkatasztert.)

Az Aradi Közlöny tanácslojaitól.

Arad, június 3.

Megtörtént a második lépés is annak a nagy problémának a megoldásához, hogy Arad város közönsége miből fedezze a háború okozta kiadásokat, anélkül, hogy a pótdótot emelnie kelljen. A háború alatt es a hadviselésből kifolyólag a béke legelső idejében is, oly feltétel nélkül végrehajtandó feladatok vannak a törvényhatóságra, amelyek elöl kitermi nem lehet. Nem ideális, vagy utópisztikus tervek-ről van szó, azonban azt mindenkinek be kell látnia, hogy a rokkantak ügyét nem lehet a jó istenne bízni. A város közönségének kell majd gondoskodnia az elesettek családjainak segítéséről, a tönkre ment kis iparosokról, akiket újra munkában kell juttatni, let van az anya es csecsemő védelem, a közlekedés, a munkások közvetítés es más számtalan szociális feladat, amelyeknek legteljebb a sorrendjere gyakorolhat befolyást a törvényhatóság, de el nem oúshatja azokat. Közös vonása mind-eseknek az, hogy pénzbe kerülnek, újabb terheket jelentenek a város háztartásában, amelynek, sajnos, majdnem egyedüli jövedelme ez idő szerint a pótdó.

A tanács, látva, hogy az állam a maga óriási szükségletei részére nemcsak a mai adókat emeli, de újakat tervez es alkot, szintén foglalkozik oly jövedelmek magterefítésével, amelyek adóemelése nélkül csaportják a bevételeket. Természetesen az ilyen gondolatok lassan érnek meg, de végre is megérleli őket a viszonyok vas ereje. Nincs kétség, mert a tények adott dolgok, amelyekkel szemben sammitéle tilozódna, vagy jogszaki szabályozás sem használ.

A háború megölte a jelszavakat. Csak realitások vannak, amelyeket márcól holnapra kénytelenek vagyunk megismerni, vagy pedig elpasztatunk. Ilyen realitás az is, hogy egy magános embernek, mint a közönségnek megdrágult az élete, a megélhetése. Aki még tegnap száz koronáért kapott annyit, hogy egy hónapra megélt beölle, ma azt veszi észre, hogy a száz koronája csak negyed résznyi vásárló erővel bír. A jövedelme megcsappant, noha a pénze nem kevesebb. A viszonyok teték est.

És a gondolatmenet elvezet a tanács ama elhatározásához, hogy most már a telekértékelő behozatalával komolyabban foglalkozzék. Az Aradi Közlöny ismeri a Kéltényi János főszámvévő előterjesztését Varjassy Leó polgármesterhez, amelyben támasztani annak a jövedelmi forrásnak az es az es előnyve es ennek az adó emelés igazságára es amelyben kérte, hogy az előszámvévőt rendelje el. A polgármester, aki alvileg maga is híve a telekértékelő megvalósításának, Jós Béla helyettes adóügyi tanácsnokot bízta meg, hogy az elő-

készítő munkálatok pénzügyi fedezetét mutassa ki. Meg kell tudniük mindenekelőtt állapotani egy kataszter készítése révén az aradi telkek értékét. A kataszter készítése körülbelül 1500 koronába kerül.

A tanács ma tartott ülésén utasította az adóügyi tanácsnokot, hogy a főszámvévővel együtt keressen erre a költségre fedezetet, mert a katasztert el akarja készíttetni a tanács, hogy realis bázisról indulhasson el es mehessen tovább egy lépéssel. A legközelebbi költségvetésnek mutatja majd be a tanács az előmunkálatok készült költségvetés es az a javaslat, amelyből fedezni akarja. Ha alkalommal lesz módja a törvényhatóságnak nyilatkozni, óhajtja-e, hogy a tanács tovább is foglalkozzék a kérdéssel, vagy pedig a magán emberek, a meg nem értesre kerekednek közül es arra kényeserül a közgyűlés a tanácsot, hogy a legközelebbi költségvetésben azaz azaz pénzösszeget kerjen.

H I R E K.

Lipa Vilmos házassága

Kiss Bélával,

(A letartóztatás tagadása.)

(Ejje! két órákor érkezett telefonjeleintés.)

Becs, június 3.

A prágai lapok Lipa Vilmosnak, — a kiban Kiss Bélát, a cinkotai börtömben rablógyilkost sejtik, — letartóztatásáról a következő részleteket jelentik:

Május 29-én éjtélkor a komorani esendőörmeister megjelent Lipa Vilmos lakásában két esendőrrrel es a következőket mondotta az al-mából letartóztatott embernek:

— Maga Kiss Béla!

Lipa erre a legnagyobb nyugalmával a következőket felelte:

— Önnek be kell bizonyítani es.

— Be is fogom bizonyítani. Magát es fogom vinni Cinkotára es ott tel fogok ismerni — válassza az örmester.

— Nem hiszem, hogy es önnek sikerüljön — mondotta Lipa.

Lipa Vilmos a vizsgálóbíró előtt áhatatosan tagad: kijelentette, hogy nem is ismerte es nem is hallott soha Kissről, akivel nem azonos. Iratival igazolta, hogy Klosterneuburgban szü, letott 1876-ban december 2. Elektrotechnikus. 1915-ben május 3-án Klosterneuburgból Komorába vitték. Klosterneuburgban nagyon gyakran találkozott nőkei. Utójjára decemberben volt itten. Most itt is felült es a hasonlóság es ezért nyomban táviratoltak a komorai rendőrségnek letartóztatása miatt. A rendőrség befúrja a Cinkotáról érkező azonosági tanukat es csak a személtés eredménye után dönt Lipa sorsáról.

— Frigyes főherceg hatvan éves.

Budapesti jelentik: Holnap ünnepli a tonadiszálláson, mint ahogy egy hatalmas, legyverben álló hadsereg tábornagya azok, dúló csaták közepette Frigyes főherceg, az osztrák-magyar haderő főparancsnoka hatvanadik születésnapját. Az egész monarchia lakossága a legőszintűbb es leghevesebb vonakodással vesz részt ez ünnepnapban.

— A bukaresti orosz követer es a vizsgahívják. Bukarestből táviratozók: Az orosz követséghez közlő helyről közik, hogy Fuzsottó báró orosz követ vizsgahívását is az elhatározták es minnyit utójjának szemé-

lyére nézve a megállapodás megtörténik, elutazik Romániából.

— **Kitüntetett főispánok.** A király Medve Zoltán dr.-nak, Krassó-Szörény vármegye főispánjának, Pergly Sándor dr.-nak, Bács-Bodrog vármegye, Zombor és Szabadka szabad királyi, valamint Baja törvényhatósági joggal tehermentes város főispánjának, továbbá Matkovits Bélának, Újvidék szabad királyi város főispánjának, sikeres közhivatali működésükkel szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— **Katonák szolgálatmenetessége.** Budapestről telefontálja tudósítók: Amennyiben a szolgálati érdekek megengedik június 1-től augusztus 31-ig a katonai főparancsnokság rendelete szerint a szolgálat alól felmentendők: 1. valamennyi keresztény felekezet hívei június 11-én, 2. a római katolikusok június 22-én, 3. az ó-katolikusok június 1-én, 3. valamennyi görög-katolikus és görög-keleti augusztus 19-én, 5. az evangélikusok június 18-án, 6. az izraeliták június 7-én és 8-án, 7. az islamisták július 2-án a Ramazán- és augusztus 1-én és 2-én a Beirán-ünnepen, 8. a magyarországi csapatok augusztus 20-án. Ezen rendelkezés érvényvel bír a hadifogoly-táborokban, valamint a hadifogoly-táboroknál levő munkanélteken is.

— **Budapest ünnepli a német tengeri győzelmet.** Budapestről jelentik: A nagy német tengeri győzelem alkalmából ma este a főváros utcáin kilenc és tíz óra között zenés takarodó volt. Az összes fővárosi katonazenekarok fáklyakkal jártak körül a főváros utcáit, amelyek tényesen ki voltak világítva.

— **A képviselőház elnökének kitüntetése.** Budapestről jelentik: A király Beöthy Pálnak, a képviselőház elnökének, aki mint ismeretes a 2. honvédszázadrezend századosaként teljesít a harctéren szolgálatot, az őrnagyi címlet és jelleget adományozta, Andrásy Géza gróf szolgálaton kívüli viszonyban lévő őrnagynak pedig az alezredesi címlet és jellegét.

— **„Aradfalva” felépítéséhez a következő újabb adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba:** Hercz dr. 20 korona, Brunhuber-Kálmáné 20 korona, Antonaszku Virgil gy. f. Antonescu Virgil 20 korona, Czárán Géza 10 korona, Tagányi Sándor 100 korona, Pácz Gyula gy. i. Pácz Gyula dr. 20 korona, Stauber Andor dr. 20 korona, Gutzjahr Ernő Gyula Gyula Erzs. néven nevezendő házra az Aradi Közgazdasági Bank gyűjtőívén 300 koronát és külön 300 koronát adományozott. Fuchs Ignác gy. i. Fuchs Ignác 50 korona, Fuchs Arnold gy. i. Fuchs Arnold 50 korona.

— **Az angol ezredes leánya.** Londonból jelentik: Az itteni törvényszék érdekes ügygel foglalkozott a minap. Egy Sunderland Hilda nevű szép hölgy volt a vádlott, aki egy ismert ezredes leánya. Egy anyagi csődbe jutott hadnaggyal, Harforddól el együtt és különböző szélhámosságokkal szerezte meg fényes háztartásának kényelmét. Így például a többi közt Yeats hadnagynak megígérte, hogy vezérkari adjutánsi állást szerez neki, mert nagy összekötése van a hadügyminisztériumban. Ezzel az ígérettel 300 font sterlingot esalt ki tőle. Szédelgéséhez felhasználta egy jóhiszemű embert, Graham nyugalmazott vezérőrnagyot is, hogy áldozatát jobban befelhassa. Egy Zimmermann nevű hadnagytól szintén nagyobb összeget esalt ki azaz az

ígérettel, hogy bejuttatja a repülőosztályhoz. A törvényszék előtt a miniszteriumok zugirásai, házasságközvetítők és rendőrségi besúgók jelentek meg tanuként, akikkel a szélhámos nő együtt dolgozott. Ítéletre még nem került a sor.

— **Magyar származású tudós kutatásai Afsziában.** Amsterdamból jelentik: Az angol lapok igen érdekes tudósítást közölnek Stein Aurél afszai kutató legújabb felfedezéséről. Stein az angol kormány megbízásából keleti Turkesztánon, Kína legszélső nyugati részén, a Pamir-fensíkon és az orosz Turkesztánon át kutató utat tett meg, amely mástól esztendőig tartott és a minap ért véget. Az volt a célja, hogy a Pamiron új utakat keressen. Eljutott az Indus folyó olyan területére, amelyet még nem taposott európai láb. A Taklimakán-sivatagon kínai Turkesztánban egész sereg régi emlékeket fedezett fel, amelyek ókori indus nyelven írára vannak írva és a harmadik századból származnak. Egy órági kiterjedt kertre is bukkant, amelyen még világosan látható, hogy annak idején gyümölcsfa-tenyésztést űztek benne. A kert legalább 1700 esztendő. Egy husznapos útvonalon nyoma sem volt a víznek és az expedíció harmincöt tagja számára, erre a hosszú időre magukkal kellett vinni a vizet. Stein Aurél legfontosabb felfedezése a régi országot volt, amely egy kiszáradt deltában húzódott el és amely arra szolgált, hogy a régi kínaiak selymet és brokátot szállítsanak rajta a templomok számára. Egy helyen az expedíció száz meg száz rézpénzt talált a sötét kivirágzott talajon. Ugy látszik, hogy ezt a nagymennyiségben talált rézpénzt ezernéhszáz évvel ezelőtt vesztette el egy karavan és azóta mintha azon az egy helyen feküdt, mert az utat senki sem használta többé. Ezen a régi országúton ókori töltszereléseket, a többi közt bronz-sisakokat is találtak. Stein Aurél végig ment egy 250 mérföld hosszú megerősített vidék mellett és megállapította, hogy a kínaiak ezeket a falakat a hunnok betörése ellen emelték. Az őrtornyok romjaiban írára írt memórokra akadnak, amelyek a Krisztus előtti első és a Krisztus utáni első évszázadból való. Stein Aurél expedíciója tizenegyezer mérföldnyi utat tett meg. Meg kell jegyeznünk, hogy Stein Aurél magyar származású tudós.

— **Letartóztatott román kémiszövetkezet.** Bukarestből távratozzák: Jassyból jelentik, hogy az ottani rendőrség nagyarányú kémiszövetkezet tagjait és vezetését tartóztatta le. A rendőrségnek már régen tudomása volt arról, hogy Oroszország számára kémkedést űz egy erre a célra Jassyban felállított szervezet, amelynek több romániai városban, továbbá Kisenevben és Moszkvában is vannak fiókjai, de csak most sikerült a szövetkezet tagjait kinyomozni. A rendőrségnek tudomására jutott, hogy a kémiszövetkezet tagjai a „Bursa” kávéházban tartják összejöveteleiket. Este a rendőrség emberei elállták a kávéház kijáratait és a titkos rendőrök benyomultak a kávéházba. — A kémiszövetkezet jassyi tagjai csaknem valamennyien együtt voltak és elkeveredett ellenállást fejtettek ki. Véres veszekedés után a rendőrök legyűrték valamennyiüket és erősen megkötözve a rendőrségre szállították őket. A rendőrségen megmozdították a letartóztatott kémeket és sok kompromittáló bizonyítékot találtak náruk. A bukaresti Universal szerint a kémek legnagyobb részét csak azaz a büntetéssel lehet sújtani, hogy a építési fogolytáborokba intetessék őket, mert ugyan Oroszország ja-

vára, de csak a központi hatalmak hátrányára. elkövetett kémkedést lehet rájuk bizonyítani. A kémiszövetkezet vezére, egy Curtanivici nevű román állampolgár és néhány bűntársa azonban, akikre nézve bizonyítékok vannak, hogy Románia hátrányára is kémkedtek Oroszország számára, hazafurulás miatt haditörvényszék elé kerülnek. A letartóztatott kémek beismerő vallomást tettek.

— **A spanyol király és a francia akadémikusok.** Genéből jelentik: A francia akadémia számos tagja, aki Spanyolországba utazott, hogy ott szimpátiát teremtsen Franciaország iránt, tegnapi délután tért vissza Párisba. Bergson filozofus beszámolt az akadémia feladatáról. A Figaro es alkalmából a keretkezőket adta Bergson szájába: A spanyol király szives fogadásban részesítette a francia akadémia tagjait és semmi kétséget sem hagyott kőnn az iránt, hogy együtt érez az entente ügyével. Bergson a Figaro eme passzusára rögtön cáfoló nyilatkozatot küldött be a lapnak, amelyben a következőket jelenti ki: Kéretszésem kinyilatkoztatni, hogy beszámolómban nem tettem a Figaróban említett kijelentést. Csak annyit mondtam, hogy XIII. Alfonz király jóakaróan fogadott bennünket és hogy a legérdekesebb témákról beszélgetett velünk. Ha annyit jelent most azaz, hogy a Figaro egyszerűen hazugan közölt Bergson szájába, csak azért, hogy ezzel a tekintélynek a révén elűzze a francia publikumtól, hogy Spanyolország királya együtt érez az entente-tal.

— **Lopások egy aradi gyárban.** Az aradi rendőrség ügyintézői az aradi gyárnál történt lopás ügyében. Az aradi Mesta-gyár munkásai hetekkel ezelőtt arra a feltevésekre jöttek rá, hogy a műhelyek szerszámait állandóan lopkodják. Napról-napra eltűnt egy-két értékesebb szerszám. A munkások bejelentették tapasztalásukat a gyár vezetőségének, mely visszatérő jelentést tett a rendőrségnek az ismeretlen tolvajok ellen. Beretz Ferenc rendőrkapitány, a bűnügyi osztály vezetője Rasatig detektívot bízta meg a nyomozással, aki pár napos munka után rájött, hogy a tolvajok a gyár napközbeni és a gyárnak beszállított katonai szerszámait tolvok között vannak. A gyárnak köztük már többre beigazolódott és ezeket letartóztatták, de a nyomozás még ma is befejezésre és valószínű, hogy újabb letartóztatások is kaphat történni.

— **Hajó avatás.** Eastergomból jelentik: Ma avattak fel tényes szertartás mellett a Dunagőzhajózási társaság legújabb személyszállító hajóját, a Kaiser Franz Józsefet. A hajót Csernoon Janos mercegrófias szentelte fel. Az ünnepségre mintegy kétszáz előzető vendég érkezett Budapestről és Becséről.

— **A szép Zeina.** (Dramai stílus az Urániában.) A színház ma egy minden tekintetben kiváló képet mutat be. A közönség már megszokta, hogy a színház csakis elsőrangú műsorokat ad közönségének és a lefolyt szezon alatt alkalma volt tapasztalni, hogy értékes, jó képek egész önmagát hozta gyors egymásutánban csak azért, hogy a közönség igényeit mindenkor kielégítse. Ma is feltétlenül megbízható kémből egy társadalmi drámát mutat be, mely a maga szerény, de azért művészi témájával emlékeztet azokra a régi jó időkre, mikor a külföldi művek világa jarta és minden kép egy új különös vonzórót tartalmazott. A műsor összeállítását is ennek megfelelően történt, minden műsaj képviselve van benne és akik régi műsaj tagjai, ismerősökre fognak találni a műsaj. — **A hadi arva.** Zita és Izabella ő csász. és kir. tevégek részvételével a Skoda-gyáron a kassai műsaj legközelebb az Urániában. 5

— Nagy jódgyár Odesszában. A Secolónak jelentik *Petervarrot*. Odesszában jódgyárat építettek, amely évenként 6400 kilogramm jódot állít elő. Ez a mennyiség meghaladja Oroszország jódszükségletét.

— A cigánykérdés rendezése. Sándor János belügyminiszter a törvényhatóságokhoz és esendőségekhez körlevelet intézett, mellyel elrendelte az ország területén található összes cigányok összeírását, sorosbizottság elé állítását és hatósági felügyelet alá helyezését. A rendelet a többi közt hivatkozik arra, hogy a kóbor cigányok a béke idején sem igen felelnek meg az állampolgári kötelezettségeiknek és főleg a katonaszkodás és adózás alól vonják ki magukat. Epp ezért szigorú intézkedésekkel kell gondoskodnia arról, hogy a kóbor cigányok a háza védelméből és a közérdekű munkálatokból kivegyék a maguk részét. A rendelet mindazokra a cigányokra kiterjed, akiknek állandó lakóhelyük nincs, tekintet nélkül arra, hogy tudnak-e igazolni valamely foglalkozást, vagy sem, vagy hogy rendelkeznék-e a megélhetésre szükséges anyagi eszközökkel. A községi előjáráság, illetve a rendőrkapitányok kötelesek a kóbor cigányokat rendőri karnalozom igénybevételével előállítani és lovakat lefoglanni. A hatóságok lehetőleg családok szerint nyilvántartást kötelesek készíteni rólok és másodpéldányát a statisztikai hivatalhoz kell betherjeszteni. A hét éven alóli gyermekek állami menhelyekre adandók, a 18-50 éves férfiakat pedig sorosias elő kell állítani és valamennyiüket orvos vizsgálat alá kell állítani. Mindegyik cigány, aki 12-ik évét betöltötte, a hatóságtól cigányigazolványt kap.

— Német tantolyam Aradon. (Berlitz-módszer) *Luget* m. szakiskolájában, Lazar Vilmos-u. 2. Lásd Apró hirdetések. 2850

— Éngel keresk. magániskolája. (Lazar Vilmos-utca 2.) Június hó elején a nyári tantolyam veszi kezdetét, mely 3-4 hónapig tart. Teljes és alapos kiképzés mindazon tantárgyakban, melyek kereskedelmi, ügyvédi és közgazdasági iródákra képesítenek. Méréskelet tandíj. Díjtalan alálkövetítés. Beiratások mindennap. Telefon 1046. 2851

— Megerkeztek a patent. Rex és „Ultriform” patent befőttes üvegek és főzőparátukok. Állandó nagy választék antik tárgyakból, nyennemű regiségeket veszek és esérélek, ugyancsak keresek megvételre vitrineket is. Legelőcsőbb bevásárlási forrás *Fischer* Mór áru-, porcellán, diszmuté és képkeretező üzlete. Andrassy-tér 25. sz., vármegyei telefon 568. sz. 2785

— Arjegyzék kivonat Vándor női divat áruházából (Waltzer J. utca, főposta mellett) női harisnyák cérna Edelweis 1 korona 96 fillér, „Anker” mousseline vékony dupla talppal 1 korona 96 fillér, 2 korona 50 fillér, 2 korona 96 fillér. „Selyem” dupla talppal 3 korona 96 fillér. Divatos blúzok már 7 koronától. Pongyolák 18 koronától. Hímzett női ingek 4 korona 96 fillértől. Spingy, Sada, sáma és hímzett grenadin, batászt, karton a legelőcsőbb napi árban. Telefon szám 1073.

— Alkalmi olcsó árak a Fischer áruházban. Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyussór kemény kalap 7 korona, fekete finom edelweis harisnya 2-50 korona, gyermek patent és cérna harisnyák 2-50 koronától 3 koronáig. Megerkeztek a gyönyörű matróz sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Nagy férfi vagy női nyers selyem ecnyó 3 korona. Fischer Nagy Áruház. 1727

— Kórházak figyelembe ajánlják spargaltalpu komótcipő nagy rakárakat legutányosabban *Bismzig* és *Harschtold* nagykereskedők, Arad, Boxos Béni-tér 7. sz. 2552.

— Gyermek-kecskák, gyermek-székrek csakis *Fischer* nagyáruházban 20 koronától 200 koronáig.

— Belyeggyűjtők figyelembe ajánljuk a mai hirdetőt. 2857

— A szőlősgazdáknak s a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peronospora”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk mai hirdetésére. 2052

A színházban akart meghalni.

(Lugzkövidatot ivott egy színésznő.)

ARADI KOZLONY MUNKÁJÁBÓL

Budapest, június 3.

Június elején este a Magnás Miska előadása közben nagy megalom történt a Király Színházban. Az első felvonás vége felé Skultety színésznőnké íjadtan megaladt is a lépcsőn és segítséget hívott:

— A Lantos megmérgezte magát!

Fenn a színésznőnké díszójében, sápadtan, eszméletlenül fektött Lantos (Langer) Alfréd, a Rákosi-színházkövid iskolájának első éves növendéke.

Az asztalon félig felt nagy pohárban lugzkövidat.

A színésznőnké, vészfirakkos stábiaták igatottan vettek körül fiatal társukat. Jött az orvos és konstátálta a mérgezést. Néhány perc múlva a mentők is megerkeztek és a Rókossa vitték Lantos Alfrédet.

A színházi díszók tájékán pedig szóni kezdtek a pletyka finom szövését, egy kardalozóról, Margitról szóni a krónika. A leányok mesélték, hogy amikor Alfrédet vitték a mentők, egyre azt ismételték:

— Margitka... Margitka...

Reggelre vidáman sbeadt Lantos Alfréd. A Rókossa 18. szama szobájában musolyogva fogad:

— Semmi baj... már jól érsem magamát...

Kedves, intelligens, okos, de kissé fiatalosan szélsőséges fiu.

— Irtak rólam a lapok? — kérdi mohón — látni szeretném, olvasni szeretném.

Eddig csak egyszer-kétszer volt neve újságban. Növendékelőadásokról szóni beszámolóokban: „Jók voltak még Lantos Alfréd sít...” most pedig egy arama középpontjában áll, láthatóan bússka erie.

— Tesék helyet foglalni, majd elmondok mindent...

És azután szaporán rákezd:

— A csatadom az oka az egészenk... Nem az édes anyam. Ó az édes anyámnak nem szabad tudni semmiről sem. O Aradon van és nem akarom, hogy ő megtudja... De a rokonaim, akiknél laktam... nem bírtam a gyámkodásukat. Feltékenyek voltak. Maguknak akartak megtartani, lenettük a világtól. Én pedig szerettem a világot, az életet, a színházat és az embereket. Ottlont est nem néztek jó szemmel. Folytonos üszesítések voltak. Tegnapelőtt aztán valami kották miatt eszményen üszesvesztánk. Érze azt mondtam:

— Éngem többet nem látok itt.

És korán reggel elmentem hazulról. Kimentem a lizsébe...

Itt egy pillanatra félbehagyja a beszédet. Jóliszen nevet.

— Nagyszerűen mulattam. Négy forintot kölöttem szerpentinre a ringlin... Este aztán bementem a színházba. Ott akartam megvárni a színházban. Azt nem lehet és nem illik elmondani, hogy szerettem én a színházat.

— Lugzkövidet és kloroformot szerettem. Három borsóleveset ittam. Éngem a Margitról

egyvet a nővéremnek, harmadikat egy barátomnak. Aztán gyorsan elkezdtem inni a lugzkövidat. De bejött a Skultety és rámköltött:

— Mit csinálsz? Mi ez?

De én már nem tudtam válaszolni és többre nem emlékeztem. Így volt.

— Semmi szerelem? — kérdik.

— Nem, nem! Becsületlenségemre nem — mondja komolykodva.

Aztán hozzátesszi:

— Most már, hála istennek, jobban vagyok, talán ma már el is engednek. Vasárnap jöttem is fogok deütan a Leányvásárban. Jaj ha nem gyógyulok meg, mas kapja meg a szerepemet. De felgyógyulok és vasárnap játszani fogok. Jöjjon kérem el és írjon az előadásról...

A napfény szeretettel sít be az ablakon Lantos Alfréd I. éves színésznőnké ágyára.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. S. A kérdéselt részvénytársaság nem físet osztalékokat. Ami a részvény elvevését illeti, forduljon es ügyben magához a részvénytársasághoz.

H. J. Marospeires. Az arattal munkák bevézése man: így szóni az eddig hivatalosan közzétett híradás. Nem valószínű, hogy addig béke lenne, ha megis, akkor intézkednek idejében annak közzétételéről, hogy be kell-e vonulni.

Légionista. A légio megasúnt. Beolvasztották rendes sorkatonaságba. Beleptél tehát sehol sem lehet.

M. L-né. Nem nyertek.

Piros rózsák. Láthatlanba semmiféle ígéretek a költés tekintetében nem tehetünk. Ha beköltöl, elővassuk és ha lehet, közöljük is. Minden jó dolgot szivesen fogadunk. De — mert de is van — amilyen természetesen tartja, hogy inkognitó akar maradni, ép oly természetesen az is, hogy a szerkesztőségnek tudnia kell, ki küldi az ígért meséket. Ezt bátran elárulhatja, a szerkesztőségéből nem kerül ki titka.

B. T. A. Apróbb változtatásokat tettünk rajta.

Tengerészet. Nagyobb tengeri ütközések az utóbbi évtizedekben ezek voltak: 1. A lissai csata 1866. július 18-án, amelyben Tegethoff osztrák tengernagy hajónada legyőzte Persano olasz admirális flottáját. A lissai csatában még a régi tengeri harcmodorral küzdöttek és Tegethoff assal döntötte el a csatát, hogy megronanta véres hajóival az olaszokat. A csatában Tegethoff parancsnoksága alatt hét vérteshajó és több fahajó, Persano flottájában tíz kisebb-nagyobb páncélos vett részt. 2. A santiago de cubai és cavite-i tengeri csata 1898-ban, az utóbbi majus 12-én, az előbbi július 8-án. A cavitei csatában Dewey amerikai admirális a spanyol flottát, amely a filippini szigeteket védte, verte meg, a santiago ütközésében pedig Sampson amerikai admirális a santiago védelmét kikötőből kitört spanyol hajónada, amelyet Cervera tengernagy vezetett, nemelcsütette meg. Ebben a csatában az amerikaiak teljes atlanti hajórajja — akkor legmodernebb 8-10.000 tonnas páncélosok — vettek részt. A spanyolok három legnagyobb (9-11.000 tonnas) hajóikat veszítették el a harcban és Sampson admirális magát az elengedés tengernagyot, Cerverát is elfogta. 3. A csaszimai ütközés 1904-ben a japán-orosz háborúban Togo admirális teljes hajórajja és Rodjestvenszkojk orosz tengernagy hajórajja között. Ebben a harcban a nyolc nagy csatahajóból (16.000 tonnasok) és számos cirkálóból, több torpedódivízióból álló japán hajóraj csaknem teljesen elpusztította az orosz flottát, amelyből öt nagy páncélos és számos kisebb hajó elsüllyedt és alig néhány roncsosát látni lehetett a tengeren.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogcsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek előváltása, fogak tisztítása és hibás fogcsorok átaltatása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálitáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.

Telefon 10-11. szám.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a Mandel és Révész cégnek azon bejelentésére, miszerint a máv. Össipusztas állomásából kiágazólag Nagytrágya, Csehi, Oláhpatoki, Kisúregdi, Sályi, Nyárszeg, Székelytelek, Hosszuszászó és Görbed községek érintésével a mátra-kőrösvidéki egyesült h. é. vasutak Tenke állomásáig és innen folytatólag Békényer, Oros, Kisláca, Óros, Bogy, Krajova, Koraj-Kislaka és Bék községek érintésével aradi és csanádi egyesült vasutak Bék-Bokszeg állomásáig, esetleg Tenke állomástól Békényer, Óros és Koraj községek érintésével Csanád állomásig vezetendő szabványos nyomtávú gőzüzemi h. é. vasútvonalra kiadott előmunkálati engedélyből folyó jogokat és kötelezettségeket Hirsóner László budapesti vállalkozó mérnökre ruhazza át, egyben az előmunkálati engedélyt egy évre megújította; a Mandel és Révész cég a részére a máv. Kisúregdi állomásról a máv. Szeged állomásig vezetendő h. é. vasútvonalra meghosszabbított előmunkálati engedélyből folyó rósa jogokat és kötelezettségeket Fónagy Béla budapesti vállalkozó mérnökre ruházta át, egyidejűleg az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó. Az aradi hivataloszolgák jótehetségű asztaltársasága folyó évi június hó 4-én délután 3 órakor tartja rendes választmányi ülését (Park vendéglő), melyre a választmány itthon lévő összes tagjait ez uton tisztelettel meghívja az elnökség.

12661—1916. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a 4452—1915. M. E. sz. rendeletet módosító 1913—1916. M. E. sz. ministeri rendelet értelmében mindazok, akik nyers kőszénkátrányt állítanak elő, vagy dolgoznak fel, kötelesek készleteiket hivatalom iparügyi osztályánál kapható bejelentő lapokon, a kereskedelemügyi m. kir. ministerium ipari, műszaki ügyosztályának haladéktalanul bejelenteni.

Továbbá közhirre teszem, hogy a 4452—1915. M. E. sz. rendeletnek a zár alá vételről szóló 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lépett:

A hadviselés szükségletének, valamint egyéb közszükségleteknek biztosítása végett az alább felsorolt anyagoknak meglévő és utóbb hozzájövő készletei a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vételnek: 1. minden fajta benzín; 2. minden fajta gázolaj; 3. minden fajta kőolaj; 4. petroleum koks; 5. nyers kőszénkátrány és nyers barnaszénkátrány; 6. benzol és pedig nyers benzol (motorbenzol, kereskedelmi benzol, toluol, xyol, solventnafta és nehéz benzol); 7. kőszénkátrányolaj és pedig közepolaj, antracénolaj, motorolaj, fűtőolaj, karbolineum és teletolaj; 8. mindennemű barnaszénkátrányolaj.

A zár alá vételnek az a hatálya, hogy a zár alá vett termékekből másnak csak a szerzőfél nevére kiállított beszerzési engedély beszerzésére ellenében és csak azt a mennyiséget és csak abban a minőségben szabad kiszolgáltatni, amelyre a beszerzési engedély szól.

Az említett anyagoknak közvetlenül a katonai igazgatás részére

NESTLÉ
csecsemők
gyermek és lábadozóknak legjobb tápláléká gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkör kapható.
Próbabevét és tanácsos orvosai könyvecskét a gyermeknevelésről díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság. Wien I., Silberstrasse 3je. 7066

MULATSÁGOK.

(=) Előzetes jelentés. Az Aradi Munkás Ötthon V. Bizottsága június hó 11-én, Pünkösd első napján este 8 órakor a kulturpalota díszteremében nagy műsoros ünnepélyt rendez a Munkás-Ötthon hadbavosult tagjai itthonmaradt családjának javára. Műsor után tánc.

Felelős szerkesztő.

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Az alábbi rovart alatt közlöttekert nem vállalunk felelősséget)

Hétfőn,

június 5-ikén délelőtt 11—12, délután 1—3 és 6—7 óra közt, kedden, június 6-án 10—11 óra közt a központi Szállodában található Steiner Izidor Bródból. Elad és vess gyűjtőknek és gyűjtőköt levéldéjegeket, gyűjteményeket. Magyar, 1871-ből származó bélyegeket igen magas áron vásárol. Gyűjtők részére igen értékes ritkaságokkal tud szolgálni. 2856

Hadi árva.

való kiszolgáltatása nincs beszerzési engedélyhez kötve, de a kiszolgáltatás csak a katonai hatóság megrendelése alapján történhetik. Az ilyen kiszolgáltatott mennyiségeket a bejelentésekben külön fel kell tüntetni és a megrendelési okmányt vagy annak másolatát az eladónak meg kell őrizni.

Egyebekben a 4452—1915. sz. rendelet intézkedései teljes épségben fennállanak.

Arad, 1916. május hó 29-én.

Greis Nándor, főkapitány.

Izületi, anyagcsereforgalmi-bántalmaknál és gyermekekénél

LIPIK 64 C° radióaktív jódos hév- és iszapfürdői

felülmúlhatlan gyógyhatásuak.

Osszes intézmények üzomben. Prospektus kívánatra.

6808

Fürdőigazgatóság.

NYILATKOZAT.

Tisztelettel tudatom a cigarettázó urakkal, hogy a Modiano Clubspecialité hüvelyek ismét kaphatók — 1 doboz ára 50 fillér — az ország minden jobb tőzsdéjében. A trieszti törzsgyár leégése folytán, a gyártás a fiumei gyárban anyag hiánya miatt hónapokig szünetelt.

A gyár egészségügyi tanácsadójának felszólítására, a belső szopókáról is elhagyta a barna nyomást, dacára annak, hogy az a hüvely esinosságát nagyban emelte.

Halász Ferenc,

a Modiano-gyár vezérképviselője.

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11. (főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép,

Edison-féle diktálógép.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-számoló- és sokszorosító-

COPYING OFFICE

géphez, csakis elsőrendű minőségben.

írásai és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése

AMÉRIKAI ÍRODABUTOR

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

Viszonteladóknek

és kereskedőknek a lecsébb selyemmel hímzett hadi emléképek, passpartouval minden nyelven. Nagyság 42x52 cm., darabja 1-10 korona. Kapható: Hágó Jellinek, Wiener Sticker- und Werksätze, Wien, VII., Bezirk, Lindengasse No. 55.

Kölcsönök amortizációs convertálása

6% kamattal. Kölcsön kész épületekre és szántóföldekre: 100 korona után:

50 évi annuitási időtartamra	8 K 30 f.
32 " " "	7 " - "
23 " " "	8 " - "
18 " " "	9 " - "
15 " " "	10 " - "

Kifizetettik a tőzsdij levonása után 98 1/2 % al.

6 1/2 % kamattal. Kölcsön kész épületekre és szántóföldekre:

30% évi annuitási időtartamra	7 K 50 f.
22 " " "	8 " 50 "

Kifizetettik a tőzsdij levonása után 99% al.

A nagyszabeni általános takarékpénztár aradi képviselősege
Arad, Thököly-ter 4.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi ó- és pecsénye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adoll

ügyvédnél Aradon,
Deák Ferenc-utca 40. szám.

„Sanitas” sanatorium

Fizikális-dietetikus gyógyintézet (dr. Lahmann módszer szerint). Versecz-Délmagyarország.

Főidény: Májustól—október végéig. —

Igazgató orvos: Dr. Méhes Lajos.

A sanatorium a hegység alján fekszik, gyönyörű park közepén, a modern higiénia legszigorubb követelményeinek megfelelően berendezve. Kitűnő gyógyeredmények. Prospektus kívánatra.

2597

Az igazgatóság.

Köhögés, retkedség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tusinal-cukor

Ara 80 fillér.

Tusinal-tea

Ara 80 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Krovil” korpakencős.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Ha tyukszeme van és gyötri nagy kin,

A legjobb gyógyszer az Anagallin.

Ara utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desztinálja, utólag igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 70 fillér.

Fenti szerk kizárólagos készítője és egyedül nagy saktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-ter 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Levélbélyeg

gyűjtőknek 61 darab jótállás mellett valódi, különféle ritka bélyeg 86 korona katalógus ár helyett csak 5 korona 90 fillér. Gyönyörű bélyeg válasszatoknál vevőknek rendelkezésére bocsátom. — 86 oldalas bélyeggyűjtőmagat kívánatra mindenki megkapja. 8883

Béla Székula, Luzern (Sweic.)

Zongora javítások

és hangolások egy helyben, mint vidéken pontosan eszközöltetnek.

1329

Ehrbar Henrik zongorahangoló
Arad, Bathyányi-u. 26.

Városi zeneiskola.

DEFFE varrógépek

műhímezésre és ipari célokra, utólaghatetlen tartósságuk, könnyű, zajtalan járás.

Waffenrad kerékpárok, Író-angyal védjegyes és Columbia gramphonok, legújabb felvételű Király Ernő lemezek kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók
Arad, Szabadtság-ter 5-6.
Telefon szám 96.

Felhívom a burgonya nagykereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai fogolytáborokat, katonai élelmezési raktárakat, ha waggontételenként jó, egészséges

ételburgonyát

és diót méltányos árban, magyar feladó állomásról, vagy 8 napi előzetes rendelés mellett Aradon, ugyasintén vörshagymát, szalonnát és egyéb hűveyes veteményeket óhajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a n. 6. közönség figyelmét arra, hogy egy waggon citromot kaptam, amit üzletemben és a piaci sátramban fogok igen olcsón árulni.

Azonkívül értesíttem a nagyérdemű közönséget, hogy minden csütörtökön és pénteken **elő** hál

kapható.

Világi megbízások legpontosabban eszközöltek.

Lutwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 871

12789—1916. Kd.

Hirdetmény.

Egy előfordult vesztségi eset következtében, a I. év március hó 18-án 6897. sz. határozattal elrendelt ebzárlatot újból 40 napra kiterjesztem.

Figyelemtetem a közönséget, hogy mintán az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltósági m. kir. földmívelési ministerium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de pórással szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól Aradon, 1916. évi május hó 31.

Green Nándor,
főkapitány.

Málna-éter, valamint I. Málna-eszenc kapható.

Rum—likőr

essentiák és compositiókban állandó nagy raktár.

Saját védjegyzett „Rumarom” 50 filléres üvegekben, mely 2 liter finom tearum készítéséhez elegendő, mindenütt kapható. 502

Nagyban kapható:

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad.

Te efon 592. szám.

Málna-éter, valamint I. Málna-eszenc kapható.

Legjobb fogviz

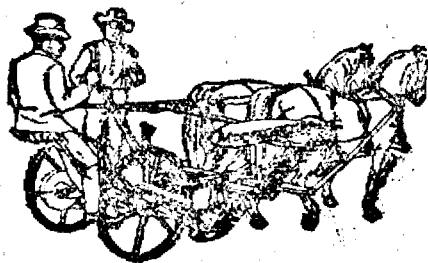
több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát fizetnek annak, ki

Bartilla-fogvizének használatát követően, üvege 92 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Söthe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u. gyógyszerárban és Vojtek és Waler drogueriájában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget kor. 6.50 bérmentve. Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentéstől jól díjaztatnak. 701

Kovács Soma és Társa Arad, gépudvar.

2335

Azonnal szállítható raktárunkról:

Fűkaszáj, marokrakó, kévekölő-aratógép, lógereblye. :: Gépüzemi cikkek, gépfelszerelések, szerszámok, kutak, fecskendők.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcéből

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ára egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K. 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legesebb állandó fekete színné lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ára 2 korona.

Szőrvesztő-Depillor.

Elkittinó, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélküli pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasításai 1 koronára.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád gyógyszerárban

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

ELADÓ

Erzsébet királyné-körut 18. számú emeletes ház.

Értekezni lehet Szalay Károly ügyvéd urnál Arad, Fábrián Gábor-u. 8. sz. alatt.

Fehér és fekete vászon czipők

minden nagyságban,
nagy választékban

CIPŐTÖZSDE

Andrassy-ut 22. = Telefon 10—44.

Apró hirdetések.

ELLATÁS.

Dacára a nagy drágasághak, lehet jó és tiszta libassirral készített ételeket kapni, leves, főzelék tükörtojással és tésztát 2 korona 60 fillérért kapni a Goldmann étteremben Zrínyi-utca, Báró Bohus-palotában. 2855

Házikosztot

adnék olcsón, 8-10 személyre, kihordásra. Cim a kiadóban. 2833

OKTATÁS.

Junge Dame

gibt seriensen Franz. und Deutschen Unterricht Phonétique, grammatique, conversation litteratur. Briefe erbeten unter „Dipôme de Paris“ an die Administration. 2828

Német esti tanfolyam.

(Berlitz-módszer.) Több felhívásnak engedve f. hó 7-én az Engelféle kereskedelmi szaktanfolyam helyiségében (Lázár Vilmos-utca 2.) Fődes-palota mellett (Berlitz-módszer szerinti német tanfolyamot nyitunk, melyen a német nyelv rövid idő alatt elsajátítható.) Urak és hölgyek részére. Tanfolyam 3-szor hetenként, este 7/9-től 7/10-ig. Tandíj havi 15 korona. Beiratkozások minden este 7 és 8 óra között. Engyel keresked. m. iskola. Lázár Vilmos-u. Telefon 1048. 2852

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás emeleti lakás július elsőre vagy azonnal is kiadó. Rákóczi-utca 5. 2887

A város legszebb helyen

egy különbejárata butorozott szoba június 15-re kiadó. Bővebbet színházépület, Szabadság-tér 21., II. em., ajtó 20. 2840

Egy

4 szobás és egy 6 szobás magánházat ajánl a Lakásnyilvántartási iroda, Deák Ferenc-u. 8. Díjazás csak bérbevétel esetén. 1961

József főherceg-ut 13. számú házban első emeleti lakás 5 szoba, hozzátartozó mellékhelyiségekkel augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet a házmesternél, vagy Bem-utca 1/3, a tulajdonosnál. 2789

Bohus palotában

3 külön bejárata butorozott szoba kiadó. Bővebbet Forray-u. 8. Harrisnya-bazár. 2798

Kétszobás lakás

mellékhelyiségekkel azonnalra kiadó Purgly Lajosné-utca 98. (volt Demeter-u. 35.) Bővebbet Piskótszgyár gr. Tisza István ut 28. 1625

Azonnal kiadó

Petőfi-utca 10. számú házban I-és emeleten egy 5 szobás utcai erkélyes, III. emeleten 5 szobás utcai erkélyes lakás, (ebből 2 szoba albérletbe adható) a III. emeleten egy 8 szobás udvari lakás. Minden lakáshoz, a legmodernebb mellékhelyiségek tartoznak. Bővebbet ugyanott a házfelügyelőnél. 844

Kiadó

2 csinosan butorozott utcai szoba, fürdőszoba használatú. Cim a kiadóban. 2822

INGATLAN.

Háztelek

a vasút közelében szabad kézből eladó. Bővebb felvilágítás Gr. Leinzen-utca 12. 2845

Üsleti ház,

melyben déldők óta kitűnő forgalom vendéglő van, újonnan építve, tökéletes, modern helyiségekkel, elegáns lakásokkal, eladó. Magyar- és Csiky Gergely-u. sarok. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál 2847

A belvárosban

egy szép adómentes emeletes, és két jókarban lévő földszintes ház, továbbá egy nagy szőlőskert házzal és a szomszédos megyében 500 holdas birtok, kiűnő jó szántóföld jó épületekkel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2820

Edelpacher-utca 11. sz. ház nagy kerttel eladó. 2797

Kossuth-utca 46.

Vécsey-utca 7., és Schweidel József-utca 1. szám alatti adómentes bérházak, szabad kézből eladók. Ugyanőkök díjazatnak. Bővebbet Varga cukrász, Szabadságtér. 2481

KÖLÖNFÉLE.

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs gyógyszerész tyukszem tapasza. A legmegrögzöttest tyukszem a tapasz párnap használata után leválik, a gyöttrő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 50 fillér, Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad.

Dr. Sonajkovasky

kétségkeltelenen szerez, biztos kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona. Kapható Földes és Hehs gyógyszerészárban. 12

Releait

A legártalmatlanabb szeszpítő és finomító. Iszadó, lényeg, sziros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapotrú ütött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harnattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs pipereszappan és vegyszertári gyára Aradon. Tás mellett ne használjuk. 12

Uraságok, gazdászok és kereskedők figyelmébe!

Hadi foglyok és munkások részére: férfi ruha, bakkanos és komisz-ingek, lábravalóval bármely nagy mennyiségben olcsó árban kapható.

Herzfeld Gyula

Asztalos Sándor-utca. 2155

11152-1916. kh.

Hirdetmény

A m. kir. Honvédelmi Minister ur 7860-20-1-1926. éln. sz. rendelete folytán közhírré teszem, hogy 3789-1915 sz. hirdetménnyel közhírré tett 3820-éln.-20-b. 1915. sz. honvédelmi ministeri rendelettel az abban felsorolt fémek és ötvözetek készleteinek növekedésére elrendelt igénybevétel hatálya megszűnt, s ezen igénybevétel helyébe a m. kir. Ministeriumnak a folyó évi április hó 28-áról 1449-916. M. K. sz. alatt kelt és 11150-1918 sz. hirdetménnyel közhírré tett rendelkezésének rendelkezései lépnek. Arad, 1916. május hó 12.

Green Nándor,
főkapitány.

Gépolajok, Gépfaggyú,

Kocsikenőcs,

Kőolaj,

Szappan,

Gyertya,

Gyufa,

Szóda,

Keményítő,

Raffia

Állandó nagy raktár.

Hubert József

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz.

„Mattiene“

poloska és molyirtó vállalat

Arad, Boros Beni-ter 1. szám.
Telefon 10-45.

Elvállal teljes vernatakt, szőlők, intézetek, nagyobb gazdaságok féreg elleni biztosítását, eszaki évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiküldés egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorozott, sem semmi más nem távolítható el, így az irtási munkálat a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 2812

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb arany, vagy becses, ugyszintan régiégeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész fizetett
ARAD, Szabadság-tér
Telefon 974.

Legjobb

a „Czeiler“-féle törv. védett (szab. bej.) impregnált vízhatlan, hajlékony

fatalp,

amely egyszersmind talpvédő gyanánt is használható. Zajtalan, nem kopog. Bárki által könnyen felszerelhető.

Olcsó árak (páronként)

80 sz.-ig nagys. cipőre	K 1.40
82	1.50
84	1.60
86	1.70
88	1.80
40	1.90
42	2.00
44	2.20

Megrendelésnél a cipő száma, vagy a talp rajza (papír minta) ugyszintén a pénz, előre beküldendő.

Czeiler és Szathmáry

asztalos-áru gyára
ARADON, Pöstenberg Ernő-utca 9. sz.

Ugyanitt cipőtalpalások is elfogadtatnak.

Szandálok és papucsok

készítők

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. köszönetet, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em. egy a moztani kor igényeinek megfelelő fogászati műtérmet nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezeltem betegeimet, oghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhídak, aranykoronák, mindennemű kauszok fogazatok, szájpadiás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és csemet tészesek (plombák), mérsékelt díjazás mellett készítetek. Becses partfogását kerve tisztelettel Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8-12-ig, d. n. 2-7-ig. Vidékiek 24 óráig balai kiküldtetnek. 1271

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

HÁZASSÁG.

Házasság

céljából megismerkednék intelligens urleánnyal. Csak komoly, teljes című leveleket veszek figyelembe. „Banktisztviselő” jellegére a kiadóba. 2838

LEVELEZÉS.

Fiatallány

komolyabb urnak ismeretségét óhajtja. Leveleket „Arva” jellegére a kiadóhivatalba kér. 1982

Melyik

feltétlenül elegáns urindó vállalkozna szabadságra jövő fess, fiatal embert felvidítani. Az írjon „Urindó” jellegére a kiadóba. 2831

Mely esimes urilány

volna hajlandó szórakozás céljából, fess ulemberrel levelezni? Az írjon teljes című levelet „Fess ulember” jellegére a kiadóhivatalba. 2812

ÜZLETEK.

Eladó

vállalat betegség miatt 26.000 koronáért eladó. Nagy munkákör. Kókkant katonának vagy nőnek igen alkalmas. Szakértelem szükségtelen! Bővebbet Trombita-utca 16. sz. 2819

Egy

jóforgalmu vendéglő átadó, esetleg elszámolásra is. Cím a kiadóhivatalban. 2841

Magyar- és Csiky Gergely utca sarkon ösödök óta fennálló újonnan épült modern vendéglői helyiségek, az eddigi bérlet betegsége miatt, augusztus 1-re átadók. Bevevőnet ugyanott a ház tulajdonoson. 2848

Eladó

egy jömenetű iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkákörrel, a vállalt munkák átadásával. Tudakozódni az iparvállalati jegyzőnél. 2721

Egy igen jóforgalmu

édesarnok és étterem, italmérési engedéllyel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2867

ALKALMAZÁST NYER.

Megbízható

zsidó vallású árvalányt keresek, ki nőmnek a hástartásban segédkezne. Csakis vidékiek irjanak igény megjelölésével „Családtag” jellegére a kiadóhivatalba. 2848

Két

fitu tanulóknak felvétetik. Hoffmann Ottó, Szabadság-tér 20. sz. 2849

Egy jó bizonyítvánnyal

biró szakácsné, Wesselényi-utca 53. számú házában felvétetik. 2854

Könyvelésben jártas

tisztviselő felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2836

Hadmentes,

több évi gyakorlattal bíró fűszer- és vegyeskereskedő segéd, magyar és román nyelvismerettel azonnali, állandó alkalmazást nyer. Kaufmann Manó és Társa, Kisjenő 2815

Hasmester,

ki a szereléshez, központi fűtéshez és kőm. ves munkákhoz ért, felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában meg tudható. 2848

Szobaleány

és egy mindenes, esetleg bejárónő, jó bizonyítvánnyal azonnal felvétetnek. Cím a kiadóban. 2844

Perfekt

könyvelő vagy könyvelőnő, kettős könyvelésben teljesen jártas, helyben nagyobb vállalathoz azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok fizetéssel igény megjelölésével Ziffer és Hollós céghez küldendők. 2810

Leányka 13-14 éves

kerestetik vidékre magános, idősebb urnóhoz. Cím a kiadóhivatalban. 2777

Mindenes család,

esetleg bejárónő azonnal felvétetik Andrásy-ér 25., I. em. 29. 8750

Keresek

azonnali belépésre legalább 1 évi gyakorlattal bíró pénztárnoknőt, aki négy polgári és kereskedelmi tanfolyamot végzett. Hirschmann Ignácz dohány nagyáruda, Lippa. 2800

Könyvkötő leányok,

valamint tanuló leányok felvétetnek az Aradi nyomdászverseny-társaság könyvkötészetében.

Asszonyok,

fiúk, leányok utcai újságírásra felvétetnek. Barna Béla újságizletében, Zrínyi-utca. 2796

Kosárfonó

felvétetik. Anyag készletben van. Andreyi pengőgyár, Arad. 2791

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet beöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

ALKALMAZÁST KERES.

Deutsche Erzieharia

perfekt fransösisch, nebet Klavier sucht Stelle zu grösseren Kinder. Briefe unter „Marie 968” an die Administration. 2830

Magyar-német

diktálás után gépirást, önálló magyar levelezést, könyvelést, 10 évi praxissal este héttől elvállal Oszecki Kornélia Ujarad. 2811

Egy

jobb házból való idősebb leány uriházhoz házikisasszonynak ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 1963

Ugyes felsőruha varró

házakhoz ajánlkozik, fehérnemű varrást is értl. Kalmár M., Zsigmondháza, 81/a. 2884

Magyar

kisasszony, ki a hástartásban is segédkezne, nagyobb gyermekek mellé ajánlkozik. Cím a kiadóban. 1964

Mindenes főnökö

kisebb uris család nál állást keres. József főherceg-út 18. sz. 2853

Egy hadmentes gépész

csép észre ajánlkozik. Csiky Gergely-utca 10/a. sz. alatt értekezni egész nap lehet. 2908

7-ik gimnáziumot

végzett fiatal ember gazdaságba ajánlkozik. Cím a kiadóban. 1961

28 éves nő,

hadmentes, intelligens egyén rak-ternoki, vagy uradalomban állást keres azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 2809

Intelligente Reichsdeutsche

in mittleren Jahren, sucht sofort Engagement, eventuell auch für kürzerer Dauer als Hausdame, Gesellschafterin, Reisebegleiterin, oder zu grösseren mütterlichen Kindern. Im häuslichen wie in der Pflege durchaus erfahren. Beste Zeugnisse. Offerte unter „D. H.” an die Administration. 2918

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kerékpár

jókarban lévő eladó. Róvay-utca 5. 2846

Részkenpor

kapható Färber Lajos cég-nél. 2421

Perced

45%-os kapható az opálosi hitel-szövetkezetnél. Telefonszám 3. Opálos. 2832

Egy használt

szalon garnitúra eladó. Deák Ferenc-utca 40/b I. em. 2839

Hárs

majunga és tamatáve minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2095

Baromfivás alien

bistoe szer kapható Wajdlits gyógy-szertárban, Ferenc-téri kórházzal szemben. Kis üveg 1 kor. 50 fillér, nagy üveg 2 kor. 80 fillér. 2732

Kávé

kitűnő minőségben kicsinyben és nagyban kapható Schillinger Vilmos üzletében, Thököly-tér. 2778

Borax

kapható Färber Lajos cégnél. 2779

Az új házirendről

alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papírkereskedésben és könyvnyomdáiban, Szabadság-tér 1. Telefon 303. 611

Eladó

70-80 mm-ás jó rét szén. Kankó Antal Lippa. 2811

„Jeu”

az ideális fehér vászon és szitkóp cipőtisztító szer. Kis üveg 80 fill., nagy üveg 1 K. 10 fillér, kapható kizárólag a Olpötöndében. 191

Széki fűvirágot

(kamillát) minden mennyiségben vess Holló Géza kereskedelmi irodája Temesvár—Józsefv. Hunyady-ut 14. Telefon interurban 11-81. Sürgőnycim: „Holló.” Megmin-tázott árajánlatokat kérek. 2714

Kávé

minden mennyiségben és minőségben kapható Pollák József fűszernagykereskedésben. 2774

Bosznai

száraz szilva kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2093

Vessék

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyen-ruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bister Ignácz, Szent Pál-utca 12. sz. 289

Diót

minden mennyiségben, esetleg avas árut is vess Holló Géza kereskedelmi irodája Temesvár, Hunyady-ut 14. Telefon interurban 11-81. Sürgőnycim: „Holló.” Megmin-tázott és árajánlatokat kérek. 2713

Egy 6 lábás

fűkaszáló és egy tárcsás boszna, kevéssé használt eladó. Durst József, Medgyesegyháza. 2814

Egy

6 vagy 8 körös oseplogénét ideai cséplésre bárbe keresek, vétel nincs kizárva. Ajánlatok Heinrich Ottó okl. gépész, Almáskamarás címre küldendők. 2818

Új Butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918